

JÁSZBERÉNY VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT KÉPVISELŐ-TESTÜLETE

ELŐTERJESZTÉSEK FEDŐLAPJA

Az előterjesztés címe, tárgya:	Tájékoztató Jászberény város demográfiai helyzetének alakulásáról
Az előterjesztő megnevezése:	Dr. Pap Magdolna, PH Humán és Önkormányzati Igazgatási Iroda vezetője
Az előterjesztés Képviselő-testület általi tárgyalásának időpontja:	2017. október 11.
Mellékletek száma:	1 db
Mellékletek megnevezése:	Tájékoztató Jászberény város demográfiai helyzetének alakulásáról
Feladatot jelent:	
Véleményező bizottság:	Pénzügyi és Költségvetési Bizottság
	Gazdasági és Tulajdonosi Bizottság
	Humán Erőforrás Bizottság
	Városfejlesztési Bizottság
	Városüzemeltetési Bizottság
	Ügy- és Közrendi Bizottság
Egyéb véleményező szerv:	
Előkészítésben részt vevő kabinettitkár neve, aláírása:	Dr. Birinyi Alexandra
A törvényességi ellenőrzésre való leadás időpontja:	2017. szeptember 28.
Törvényességi ellenőrzést végző neve, aláírása:	Kovács Szilvia
Az előterjesztés nyílt/zárt ülésen tárgyalandó: A zárt ülés elrendelésének indoka:	Nyílt ülésen tárgyalandó
Az ügyirat iktatószáma:	PH/4444/2017.
Előkészítésben résztvevők:	dr. Pap Magdolna

***Jászberényi Polgármesteri Hivatal
Humán és Önkormányzati Igazgatási Iroda vezetője***

***Tájékoztató
Jászberény város demográfiai helyzetének alakulásáról***

Tisztelt Képviselő-testület!

Jászberény Város Önkormányzata Képviselő-testületének szervezeti és működési szabályzatáról szóló 7/2013. (II. 14.) önkormányzati rendelet 21. § (1) bekezdése szerint a Képviselő-testület éves munkatervben rögzíti feladatait és célkitűzéseit.

A Képviselő-testület a Jászberény Városi Önkormányzat Képviselő-testületének 2017. évi munkaterve jóváhagyásáról szóló 312/2016. (XII. 14.) határozatával döntött arról, hogy a 2017. október 11-i rendes ülésének tervezett napirendjei között szerepeljen Jászberény város demográfiai helyzetének az alakulásáról szóló tájékoztató megtárgyalása is.

Az előterjesztő részben foglaltak alapján kérem a Tisztelt Képviselő-testületet az alábbi határozati javaslat – egyszerű többséggel történő – elfogadására.

***Jászberény Városi Önkormányzat Képviselő-testületének
.../2017. (X. 11.) határozata***

Jászberény város demográfiai helyzetének alakulásáról szóló tájékoztató tudomásul vételéről

A Jászberény Városi Önkormányzat Képviselő-testülete Jászberény város demográfiai helyzetének alakulásáról szóló – e határozat mellékletét képező – tájékoztatót tudomásul veszi.

Erről:

1. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal
2. PH Humán és Önkormányzati Igazgatási Iroda
3. Humán Erőforrás Bizottság valamennyi tagja
4. Képviselő-testület valamennyi tagja
5. Irattár *értesül.*

Jászberény, 2017. szeptember 28.

***dr. Pap Magdolna sk.
irodavezető***

Tájékoztató Jászberény város demográfiai helyzetének alakulásáról

Készítette: dr. Pap Magdolna

Bevezetés

A Jászság a jászok által benépesített tájegység, melynek gazdasági, szellemi és vallási központja kezdettől fogva Jászberény, amelyet a források 1357-ben említenek először "Beren" név alatt. Jászberény város Magyarország Észak-Alföldi régiójában, a Duna-Tisza közének északi részén, Jász-Nagykun-Szolnok megye északnyugati részén, a Jászságban, a Zagyva folyó két partján fekszik, Budapesttől 79 km-re, a megyeszékhelytől – Szolnok – 48 km-re. A Jászberényi Járás központja. Területe 22 136 hektár, (221,4 km²), népsűrűsége 120 fő/km². A **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Jászberényi Járási Hivatalának** tájékoztatása szerint a **2016. december 31-i adatok** alapján **Jászberény állandó népessége 26 341 fő** (12611 férfi, 13730 nő), **lakónépessége 26522 fő** (12681 férfi, 13841 nő). A külterületi állandó népesség 2228 fő (1167 férfi, 1061 nő), külterületi lakónépesség 2351 fő (1221 férfi, 1130 nő). A megyeszékhely után a megye második legnépesebb városa. A megye lakosságának nagy része a megye 22 városában él.

Jász-Nagykun-Szolnok megye városai népesség szerinti sorrendben, a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) Magyarország Közigazgatási Helynévkönyve adatai alapján:

<i>Település</i>	<i>Lakónépesség 2015. január 1.</i>	<i>Lakónépesség 2016. január 1.</i>	<i>Kistérség</i>
1. Szolnok	72 786 fő	72 333 fő	Szolnoki kistérség
2. Jászberény	26 372 fő	26 235 fő	Jászberényi kistérség
3. Törökszentmiklós	20 626 fő	20 323 fő	Törökszentmiklósi kistérség
4. Karcag	20 163 fő	20 025 fő	Karcagi kistérség
5. Mezőtúr	16 675 fő	16 502 fő	Mezőtúri kistérség
6. Kisújszállás	11 249 fő	11 182 fő	Karcagi kistérség
7. Tiszaöldvár	10 878 fő	10 741 fő	Kunszentmártoni kistérség
8. Tiszafüred	11 260 fő	11 091 fő	Tiszafüredi kistérség
9. Túrkeve	8678 fő	8563 fő	Mezőtúri kistérség
10. Jászapáti	8585 fő	8442 fő	Jászberényi kistérség
11. Kunszentmárton	8484 fő	8324 fő	Kunszentmártoni kistérség
12. Jászárokszállás	7810 fő	7756 fő	Jászberényi kistérség
13. Kunhegyes	7636 fő	7645 fő	Tiszafüredi kistérség
14. Fegyvernek	6447 fő	6324 fő	Törökszentmiklósi kistérség
15. Martfű	6305 fő	6237 fő	Szolnoki kistérség
16. Újszász	6153 fő	6054 fő	Szolnoki kistérség
17. Jáskisér	5448 fő	5349 fő	Jászberényi kistérség
18. Rákóczi falva	5307 fő	5266 fő	Szolnoki kistérség
19. Jászfényszaru	5567 fő	5606 fő	Jászberényi kistérség
20. Kenderes	4508 fő	4437 fő	Karcagi kistérség
21. Abádszalók	4279 fő	4160 fő	Tiszafüredi kistérség
22. Besenyszög	3276 fő	3240 fő	Szolnoki kistérség

Kistérségek

Jász-Nagykun-Szolnok megye kistérségeinek főbb (KSH) adatai:

kistérség neve	lakónépesség 2013. január 1.	népsűrűség (fő/ km ²)	lakónépesség (2016. január 1.)	népsűrűség (fő/km ²)	terület (km ²)
Jászberényi (18)	84 088	72	81 746	70	1 161,46
Karcagi (5)	43 152	50	42 079	49	857,26
Kunszentmártoni (11)	36 300	63	34 684	60	576,49
Mezőtúri (5)	27 798	38	26 767	37	725,74
Szolnoki (18)	118 245	129	116 358	127	914,48
Tiszafüredi (13)	38 234	45	37 171	44	846,59
Törökszentmiklósi (8)	38 837	78	39 647	79	499,58

Járások

A járásokhoz tartozó helységek megyénkénti jegyzéke szerint Jász-Nagykun-Szolnok megyében 9 járás került kialakításra.

Jászapáti járás	Jászapáti , Alattyán, Jánoshida, Jászsós-szentgyörgy, Jászdózsa, Jászivány, Jászkisér, Jászládány, Jászsztandrács
Jászberényi járás	Jászberény , Jászágó, Jászárokszállás, Jászboldogháza, Jászfelső-szentgyörgy, Jászfényszaru, Jászfákóhalma, Jásztelek, Pusztamonostor
Karcagi járás	Karcag , Berekfürdő, Kenderes, Kisújszállás, Kunmadaras
Kunhegyesi járás	Kunhegyes , Abádszalók, Tiszabó, Tiszabura, Tiszagyenda, Tiszaroff, Tomajmonostora,
Kunszentmártoni járás	Kunszentmárton , Cibakháza, Cserkeszőlő, Csépa, Nagyrév, Öcsöd, Szelevény, Tiszaföldvár, Tiszainoka, Tizsakürt, Tizsasas
Mezőtúri járás	Mezőtúr , Kétpó, Mesterszállás, Mezőhek, Túrkeve
Szolnoki járás	Szolnok , Besenyszög, Csataszög, Hunyadfalva, Kótelek, Martfű, Nagykörű, Rákóczi-falva, Rákócziújfalú, Szajol, Szászberek, Tiszajenő, Tizsasüly, Tizsavárkony, Tószeg, Újszász, Vezseny, Zagyvarékas
Tiszafüredi járás	Tiszafüred , Nagyiván, Tiszaderzs, Tizsaigar, Tizsaörs, Tizsaszentimre, Tizsaszőlős
Törökszentmiklósi járás	Törökszentmiklós , Fegyvernek, Kengyel, Kuncsorba, Örményes, Tizsapüspöki, Tizsatenyő

Jász-Nagykun-Szolnok megye járásainak főbb (KSH) adatai:

járas neve	lakónépesség (2013. január 1.)	népsűrűség (fő/ km ²)	lakónépesség (2016. január 1.)	népsűrűség (fő/km ²)	terület (km ²)
Jászapáti (9)	33 160	61	31 837	58	544,45
Jászberényi (9)	50 928	83	49 909	81	617,01
Karcagi (5)	43 152	50	42 079	49	857,26
Kunhegyesi (7)	20 434	44	20 106	43	464,58
Kunszentmártoni (11)	36 300	63	34 684	60	576,49
Mezőtúri (5)	27 798	38	26 767	37	725,74
Szolnoki (18)	118 245	129	116 195	127	914,48
Tiszafüredi (7)	19 895	48	19 165	417,05	46
Törökszentmiklósi (7)	36 742	79	35 429	76	464,54

Nemzetiségek

A KSH (Magyarország Közigazgatási Helynévkönyve 2016. január 1.) adatai szerint **Jász-Nagykun-Szolnok megyében** a nemzetiségi önkormányzatokat tekintve nemzetiségek szerint **1 görög, 1 lengyel és 47 roma nemzetiségi önkormányzat található.** A települési nemzetiségi önkormányzatok megyénkénti jegyzéke szerint Szolnokon lengyel és roma önkormányzatok, Tizsaszőlősen görög és roma önkormányzatok működnek. Roma nemzetiségi önkormányzat működik az alábbi megyei településeken: Abádszalók, Alattyán, Cibakháza, Csataszög, Csépa, Fegyvernek, Jánoshida,

Jászsószentgyörgy, Jászapáti, Jászárokszállás, Jászberény, Jászfelsőszentgyörgy, Jászfényszaru, Jászkóhalma, Jászkisér, Jászládány, Jásztelek, Karcag, Kenderes, Kisújszállás, Kótelek, Kunhegyes, Kunmadaras, Kunszentmárton, Mezőtúr, Nagyiván, Nagykörű, Öcsöd, Pusztamostor, Tiszabő, Tiszabura, Tiszaderzs, Tiszaföldvár, Tiszafüred, Tiszaigar, Tiszainoka, Tiszaörs, Tiszapüspöki, Tiszaroff, Tiszasüly, Tiszaszentimre, Törökszentmiklós, Túrkeve, Újszász, Vezseny.

Nép csoportokat tekintve a népszámlálás adatai szerint a **hazai nemzetiséghez** tartozók száma Jászberényben az alábbiak szerint alakult:

	bolgár	cigány	görög	lengyel	német	örmény	román	ruszin	szerb	szlovák	szlovén	ukrán
2001		216	5	4	53	2	8	1	3	12	1	16
2011	6	511		9	94	4	52			17		13

horvát -

egyéb nemzetiségek

	arab	kínai	orosz	vietnami	egyéb
2001	4	1			
2011	20	9	20	4	163

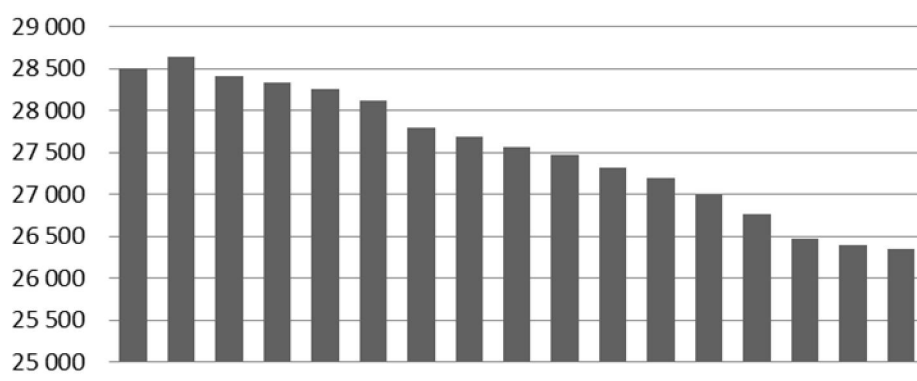
Forrás: KSH

Jászberény

A KSH népszámlálási adatai alapján 1870-ben Jászberény népessége **19090 fő** volt. **1920-ig** folyamatos volt a lakosság számának emelkedése, ekkor már **30738 fő** élt a településen, ez **61%-os növekedést** jelent. Ezt követően csökkent a lakosok száma, majd **1960-ban** ismét meghaladta a 30000 főt, ekkor **30324 fő** lakott itt. Az 1970-től napjainkig terjedő időszakot tekintve megállapítható, hogy **1980-ban** élt a legtöbb lakos Jászberényben, a lakónépesség ekkor **31402 fő** volt, **1990-től** kezdődően azonban a **lakónépesség száma már nem érte el a 30000 főt**. **A város állandó lakosainak száma az ezredfordulót követően a 2002. évtől kezdődően folyamatosan csökken. A 2000 és a 2016 közötti időszakot tekintve a csökkenés mértéke 7.6%, az évenkénti csökkenés mértéke zömében 1%-on belüli, legkisebb mértékű a népességfogyás (- 0.2%) 2015december végétől 2016 december végéig terjedő időszak esetén (- 49 fő).** A népességcsökkenés a reá kedvezőtlen társadalmi folyamatok hatásainak következményeként jelenik meg országos, megyei és városi szinten egyaránt. A társas kapcsolatokat jellemző átalakulási folyamat több évtizede elkezdődött, a 90-es évektől felgyorsult: egyre kevesebben és későbbi életkorban alapítanak családot, a házasság intézménye helyett zömében az élettársi kapcsolatot választják. A hagyományos családmódel (1980-as években uralkodó családmódel: házaspár 2 gyermekkel) átalakulásának következménye a gyermeklétszám csökkenése. A szülőképes korú nők egyre későbbi életkorban egyre kevesebb gyermeket vállalnak. A gyermeket nem vállalók többsége nem él házasságban. Nőtt azon szülők aránya, akik egyedül nevelik gyermeküket. A múlt évben a Jászberényben rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult szociálisan rászoruló 342 családból 184 családban a szülő egyedül nevelte gyermekét, ez a kedvezményre jogosult családok 53.8%-a. Egy gyermeket neveltek 163 rászoruló családban, kettőt 107 családban. A három gyermekes családok száma 47, a négy és több gyermekesek száma pedig 25. A fiatalok a tanulási idő kitolódásának következtében későbbi életkorban válnak gazdaságilag aktívvá, a munkavállaláshoz szükséges a megfelelő képzettség és gyakorlat. Ennek hiányában csökken a munkavállalás esélye, kitolódik az álláskereső időtartama.

Jászberény állandó lakossága az ezredfordulót követően a tárgyév december 31.-i adatok alapján

év	állandó népesség (fő)	népesség az előző év adatának százalékában	változás (%)
2000	28508		
2001	28636	100,45 %	+ 0.45%
2002	28412	99,22 %	- 0.78%
2003	28337	99,74 %	- 0.26%
2004	28263	99,74 %	- 0.26%
2005	28115	99,48 %	- 0.52%
2006	27800	98,88 %	- 1.12%
2007	27688	99,6 %	- 0.4%
2008	27566	99,56 %	- 0.44%
2009	27475	99,67 %	- 0.33%
2010	27317	99,42 %	- 0.58%
2011	27202	99,6 %	- 0.4%
2012	26988	99,2 %	- 0.8%
2013	26761	99,2 %	- 0.8%
2014	26467	98,9 %	- 1.1%
2015	26390	99,7 %	- 0.3%
2016	26341	99,8 %	- 0.2%

Forrás: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Jászberényi Járási Hivatala, Jászberényi Polgármesteri Hivatal

I. A népesség száma és jellemzői

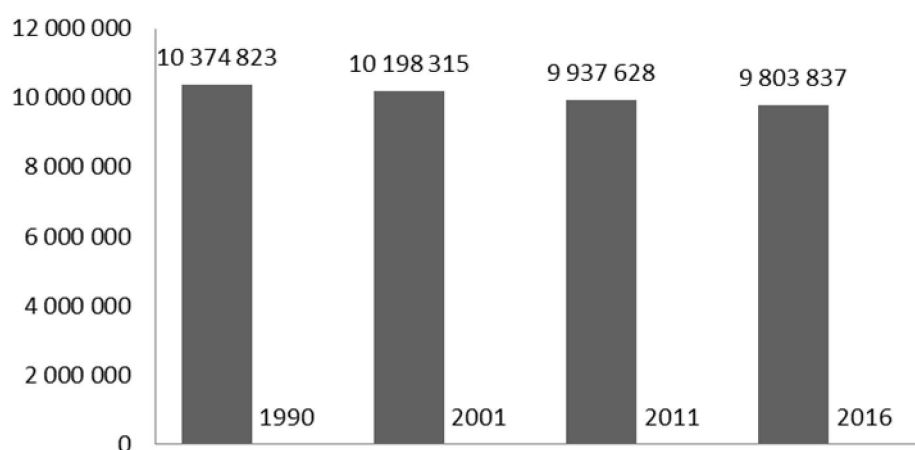
I.1. A népszámlálásról

A hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény hatálya kiterjed a Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) által rendszeresen felülvizsgált statisztikai adat-előállítási folyamatra, a hivatalos statisztikai tevékenységre. E törvény 3. § (1) bekezdése szerint a hivatalos statisztikai tevékenység célja, hogy statisztikai információk nyilvánosságra hozatalával valósághű, tárgyilagos képet adjon a társadalom, a gazdaság, a környezet állapotáról és annak változásairól az állami szervek, az önkormányzatok, a gazdasági szervezetek, civil szervezetek, a tudományos tevékenységet végzők, a közvélemény, a média szereplői, valamint a nemzetközi szervezetek, különösen az Európai Unió intézményei számára. E törvény 8. § (2) bekezdése szerint a KSH feladatai közé tartozik a népmozgalmi statisztikák előállítása és közzététele, a népesség adatainak összeírása céljából időszakonként törvényben meghatározott módon népszámlálás, illetve mikrocenzus (kis népszámlálás) végrehajtása és az ezekből származó adatok közzététele, az Országgyűlés és a Kormány évenkénti tájékoztatása Magyarország társadalmi, gazdasági, környezeti és népesedési adatairól. A 2009. évi

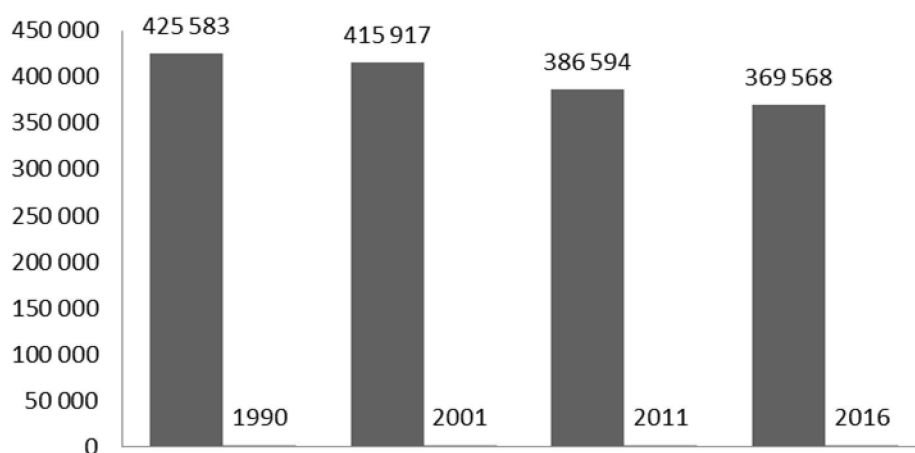
CXXXIX. törvény rendelkezett a 2011. évi népszámlálásról, melynek végrehajtásával kapcsolatos egyes feladatokat a 305/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet határozta meg. A törvény értelmében a Magyar Köztársaság területén 2011. október 1-jén 0 órakor fennálló állapot alapulvételével a természetes személyekről és a lakásokról nép- és lakásszámlálást kell tartani. A népszámlálási törvény szerint az adatszolgáltatás – a nemzetiségre, az anyanyelvre, a vallásra, a tartós betegségre és a fogyatékosságra vonatkozó kérdések kivételével - kötelező volt. A mikrocenzus végrehajtását a népesség személyi, családi és lakásviszonyainak minta alapján történő 2016. évi felméréséről szóló 2015. évi X. törvény rendelte el, a részletes szabályokat a népesség személyi, családi és lakásviszonyainak minta alapján történő 2016. évi egyes feladatokról szóló 65/2015. (III. 25.) Korm. rendelet határozta meg. A mikrocenzus kérdéseire az adatszolgáltatás kötelező volt, kivételt képeztek ez alól a szenzitív (érzékeny) kérdések (anyanyelv, nemzetiség, egészségi állapot), amelyekre a válaszadás önkéntes volt. Népszámlálásra tízévenként kerül sor, utoljára 2011-ben volt, mikrocenzusra múlt év októberében, öt évvel a népszámlálás után került sor, az adatfelvétel itt a háztartások 10%-ára terjedt ki.

I.2. A lakónépesség számának alakulása a KSH népszámlálási adatai szerint

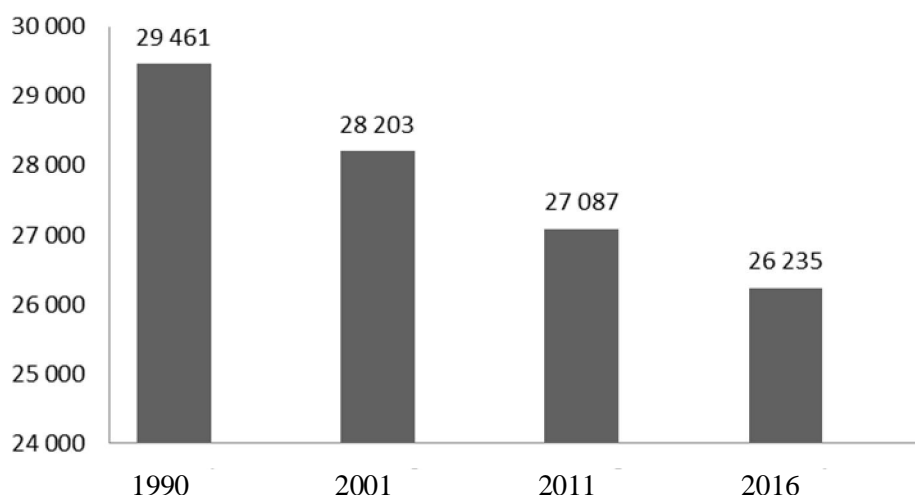
Az **ország** lakónépessége

Jász-Nagykun-Szolnok megye lakónépessége

Jászberény város lakónépessége

Mikrocenzus 2016

A KSH mikrocenzusra vonatkozóan kiadott tájékoztatója szerint: 2016. október 1-jén Magyarország lakónépessége 9 803 837 fő volt. A 2011. évi népszámlálás óta eltelt öt év alatt 134 000 fővel mérséklődött hazánk népessége. Növekedett Pest megye, Győr-Moson-Sopron megye és Budapest népessége, a többi megyében viszont fogyott a lakosság. A népességfogyásból adódóan a népsűrűség is tovább csökkent, míg 2011-ben 107 fő jutott egy négyzetkilométerre, 2016-ban már csak 105. Budapest a leg­sűrűbben lakott település. A leg­sűrűbben lakott megye Pest. Magyarország népességének 17.9%-a él Budapesten, 52.6%-a a többi városban, 29.5%-a községekben.

Jász-Nagykun-Szolnok megye

Jász-Nagykun-Szolnok **megye területe** 5581,7 km², mely az **ország területének 6%-a, lakónépessége** – 369 568 fő (2016) - az **országénak 3,8%-a** (2011-ben 3.9%-a), az ország **alacsony népsűrűségű** megyéi közé tartozik. 2001 és 2011 között a népsűrűség 75 fő/km²-ről 69-re csökkent, a múlt évben 67 fő/km² volt a népsűrűség. Magyarország Közigazgatási Helynévkönyve 2016. január 1. szerint 78 település van a megyében, melyből 1 megyei jogú város, 21 városi rangú, 4 nagyközség és 52 község. A településszerkezet az alföldi megyékre jellemző, egymástól nagy távolságra fekvő népes települések és a folyók mentén kialakult sűrűbb aprófalvak jellemzik, a településsűrűséget tekintve 14 település jut ezer km²-re, ez viszonylag alacsony. A települések lélekszáma kétszerese a vidéki átlagnak, a települések több mint fele esetén a lakosok száma 1000 és 5000 fő közötti.

A megye lakossága 1870-ben 276 760 fő volt. A népesség száma 1960-ig növekedett folyamatosan (kivéve az 1940-1949 közötti időszakot). 1960-ban 461 307 fő élt a megyében, az 1870-től napjainkig terjedő időszakot tekintve ekkor volt a legmagasabb a lakosság száma. Ezt követően csökkent, majd az 1970-es években ismét növekedés történt, de az 1980-as években a születések és halálozások számának alakulása és az elvándorlás miatt 20 000 fővel kevesebb volt a lakosok száma. 1990-es években történt visszavándorlás, de a természetes fogyás miatt 10 000 fővel csökkent a népesség. Az **ezredfordulót követően** tovább folytatódott a **népességfogyás**, ami egyébként az **ország többi megyéjére is jellemző, kivéve Győr-Moson-Sopron és Pest megyét.** a 2015. január hó 1. napjától a 2016. január hó 1. napjáig terjedő időszakot tekintve Fejér és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében nőtt még a népesség.

Jászberény

Az ország, a megye lakónépességéhez hasonlóan Jászberény város lakónépessége is csökkent. A népességfogyás mértéke a 2011 és a 2016 közötti időszakot tekintve országosan 1.3%, megyei szinten 4.4%, Jászberény város esetében 3.1%. Jászberény város lakónépessége ezen időszakban kisebb mértékben csökkent, mint a megye népessége.

I.3. A népesség számának alakulása, népsűrűség, népszaporodás

A népesség számának alakulását befolyásoló tényezők a természetes népmozgalmi folyamatok (élveszületések és a halálozások) és a vándorlások. A születések és a halálozások egyenlege a természetes fogyás. Amennyiben egy településről többen költöznek el, mint amennyien odavándorolnak, negatív a vándorlási különbözet, ami tovább csökkenti a lakosság számát. A népességfogyás egy részét a természetes fogyás, másik részét a vándorlási veszteség okozza. A népszámlálások alapján 1970-től az állandó és a lakónépességre vonatkozó adatok állnak rendelkezésre. Állandó népesség alatt az adott területen bejelentett lakóhellyel, állandó lakással rendelkező személyeket értjük, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük, ideiglenes lakásuk. A tényleges lakóhely szerinti adatokat a lakónépesség tartalmazza. Lakónépességbe azok a személyek tartoznak, akiknek egyetlen lakóhelyük az összeírás helye, illetve ha több lakóhellyel rendelkeznek, az összeírás helyét tekintik életvitelszerű lakóhelyüknek. Adott település lakónépessége a tényleges népességet jelenti.

Jász-Nagykun-Szolnok megye állandó népesség

év	népesség	népsűrűség (fő/ km ²)	népesség előző népszámlálás százalékában	időszak	tényleges szaporodás, illetve fogyás
1990	437 634	78.4	96.7	1980-1989	- 14 939
2001	417 008	74.7	95.3	1990-2001	- 20 626
2011	394 465	70.7	94.6	2001-2011	- 22 543
2016	376 922	67.5	95.6	2011-2016	- 17 543

Jász-Nagykun-Szolnok megye lakónépesség

év	népesség	népsűrűség (fő/ km ²)	népesség előző népszámlálás százalékában	időszak	tényleges szaporodás, illetve fogyás
1990	425 583	76.2	95.5	1980-1989	- 20 041
2001	415 917	74.5	97.7	1990-2001	- 9 666
2011	386 594	69.3	92.9	2001-2011	- 29 323
2016	369 568	66.2	95.6	2011-2016	- 17 026

Jász-Nagykun-Szolnok megye területe 5 582 km²

Jászberény lakónépesség

év	népesség	népsűrűség (fő/ km ²)	népesség előző népszámlálás százalékában	időszak	tényleges szaporodás, illetve fogyás
1990	29 461	133.1	93.8	1980-1989	- 1941
2001	28 203	127.4	95.7	1990-2001	- 1258
2011	27 087	122.3	96	2001-2011	- 1116
2016	26 235	118.5	96.9	2011-2016	- 852

A természetes szaporodás, fogyás és a vándorlási különbözet együtt adja meg a tényleges szaporodás, fogyás számait. Jászberény lakónépessége 1980-ban 31 402 fő, 2015-ben 26 372 fő. Jászberény területe 221.4 km²

Forrás: KSH

A **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Jászberényi Járási Hivatalának** (a továbbiakban: Hivatal) tájékoztatása szerint a **2016. december 31.-i adatok** alapján **Jászberény állandó népessége 26 341 fő** (12611 férfi, 13730 nő), 49 fővel kevesebb az egy évvel korábbi adatokhoz képest (+134 férfi, -183 nő), **lakónépessége 26522 fő** (12681 férfi, 13841 nő), 79 fővel kevesebb (+112 férfi, -191 nő). A külterületi állandó népesség 2228 fő (1167 férfi, 1061 nő), 3 fővel kevesebb (-12 férfi, +9 nő), külterületi lakónépesség 2351 fő (1221 férfi, 1130 nő), 11 fővel kevesebb (-18 férfi, +7 nő). **A múlt évben 225 gyermek született és – a jászberényi állandó lakosok közül – 386 fő hunyt el, a természetes népességfogyás – 161 fő, a 2015. évben 245 gyermek született és 409 fő hunyt el, ekkor a természetes fogyás – 164 fő volt.**

I.4. A népességváltozás tényezői

Jász-Nagykun-Szolnok megye

időszak	élveszületés	halálozás	természetes szaporodás, fogyás	vándorlási különbözet	tényleges szaporodás, fogyás	lakónépesség időszak végén
1980-1989	57751	60410	-2659	-17382	-20041	425583
1990-2001	52714	67256	-14542	4876	-9666	415917
2001-2011	40604	60827	-20223	-9100	-29323	386594

év	élveszületés	halálozás	természetes szaporodás, fogyás	belföldi vándorlási különbözet	nemzetközi vándorlási különbözet	tényleges szaporodás, fogyás
2001	4159	5762	-1603	- 411	154	- 1860
2011	3230	5432	-2202	-1465	43	-3624
2016	3717	5531	-1814	-1076	187	-2703

év	élveszületés ezer lakosra	halálozás ezer lakosra	természetes szaporodás, fogyás ezer lakosra	belföldi vándorlási különbözet ezer lakosra	nemzetközi vándorlási különbözet ezer lakosra	tényleges szaporodás, fogyás ezer lakosra
2001	9.9	13.7	-3.8	- 1.0	0.4	-4.4
2011	8.4	14.1	-5.7	-3.8	0.1	-9.4
2016	9.9	14.8	-4.8	-2.9	0.5	-7.2

év	csecsemőhalálozás	csecsemőhalálozás ezer élveszülöttre
2001	32	7.7
2011	14	4.3
2016	16	4.3

Jász-Nagykun-Szolnok megyében az előző népszámláláshoz képest tovább csökkent a népesség, mivel a halálesetek száma meghaladta az élveszületések számát, többen költöztek el, mint ahányan idetelepültek, jellemző a természetes és a tényleges népességfogyás.

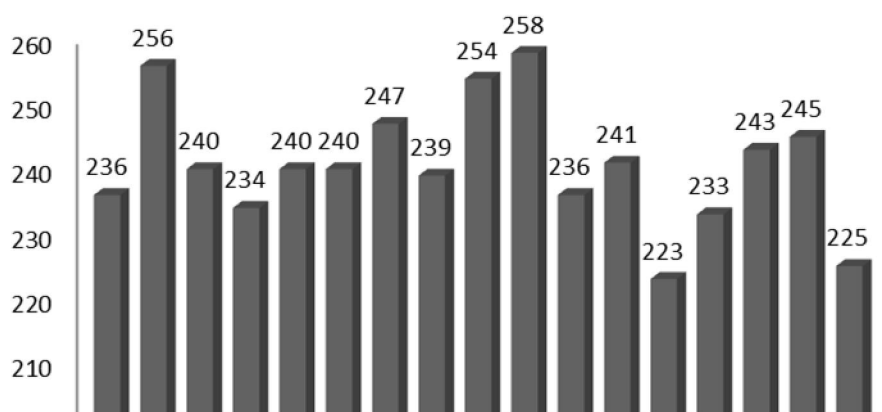
Népmozgalmi adatok alakulása Jászberény városban

év	élveszületések	halvaszületések	összes születésszám	perinatalis halálozási arány (‰)	csecsemő halálozási arány (‰)	koraszülési frekvencia (%)
2000	236	2	238	8.4	0	
2001	256	0	256	7.81	7.81	
2002	240	0	240	0	0	
2003	234	2	236	8.47	0	
2004	240	2	242	8.26	0	
2005	240	1	241	8.3	4.17	
2006	247	1	248	4.03	0	
2007	239	2	241	16.6	8.3	
2008	254	1	255	7.8	11.8	12.6
2009	258	0	258	3.9	7.8	8.9
2010	236	1	237	8.43	8.47	12.71
2011	241	1	242	4.13	4.15	6.22
2012	223	0	223	0	0	9.4
2013	233	0	233	8.23	8.23	11.11
2014	243	1	244	4.27	0	9.44
2015	245	2	247	8.4	0	12.25
2016	225	1	226	4.42	0	7.96

Jászberény Városi Önkormányzati Bölcsőde és Védőnői Szolgálat adatai alapján

Forrás: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Jászberényi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály Népmozgalmi jelentések

Az élveszületések számának alakulása Jászberényben az ezredfordulót követően

év	élveszületések száma	előző évhez viszonyított
2000	236	
2001	256	108,5%
2002	240	93,75%
2003	234	97,5%
2004	240	102,56%
2005	240	100%
2006	247	102,92%
2007	239	96,76%
2008	254	106,28%
2009	258	101,57%
2010	236	91,47%
2011	241	102,12%
2012	223	92,53%
2013	233	104,48%
2014	243	104,29%
2015	245	100,82%
2016	225	91,8%

A 2000. évet követően a születések száma 8,5%-kal emelkedett, ez volt a legnagyobb arányú növekedés az ezredfordulót követően. Ezután csökkenés, majd három éven keresztül növekvő születésszám látható, visszaesés és növekedés váltakozása után 2013-2015 közötti időszakban, **három éven keresztül ismételten emelkedett a születésszám, a múlt évben viszont csökkent.** A múlt év folyamán 251 újszülött rendelkezett jászberényi állandó lakcímmel, tartózkodási hellyel, de közülük 4 gyermek külföldön született és ott is élt, 21 gyermek pedig nem a jászberényi állandó lakcímén élt életvitelszerűen, hanem a bejelentett tartózkodási helyén. Közülük 7 gyermek (harmaduk) költözött Budapestre, 3 Jásztelekre, 1 Vásárosnaményre, 1 Kecskemétre, 1 Gyöngyösre, 1 Jászfelsőszentgyörgyre, 1 Pécsre, 1 Kiskőrösre, 1 Tápiószelére, 1 Tarnaörsre, 1 Győrbe, 1 Jászkákóalmára, 1 Jászboldogházára. A múlt évben született gyermekek közül a lakcímnnyilvántartás szerint 2016. december hó 31. napján 229 főnek volt állandó lakcíme Jászberényben, 15 főnek pedig tartózkodási helye. A védőnői szolgálat gondozásában 225 gyermek volt.

Jászberényben állandó lakóhellyel rendelkező 2016. évben elhunyt személyek

A Jászberényben állandó lakóhellyel rendelkező 386 elhunyt személy közül 10 főnek (2.6%) volt tartózkodási helye más településen. Egy évvel korábban a Jászberényben állandó lakóhellyel rendelkező személyek közül 409 hunyt el, közülük 13 főnek (3.2%) volt tartózkodási helye más településen.

Korcsoport és nemek szerint a Hivatal adatai alapján

kor	2015			2016		
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt
-4						
5-9					1	1 (0.3%)
10-14					1	1 (0.3%)
15-19				2		2 (0.5%)
20-24				1	1	2 (0.5%)
25-29	1		1 (0.2%)	3	1	4 (1%)
30-34				2		2 (0.5%)
35-39	2	1	3 (0.8%)	2	1	3 (0.8%)
40-44	4	3	7 (2%)	3	1	4 (1%)
45-49	2	3	5 (1%)	4	1	5 (1.3%)
50-54	5	2	7 (2%)	5	5	10 (2.6%)
55-59	19	4	23 (6%)	11	10	21 (5.4%)
60-64	23	19	42 (10%)	24	10	34 (8.8%)
65-69	32	18	50 (12%)	14	14	28 (7.3%)
70-74	23	18	41 (10%)	22	22	44 (11.4%)
75-79	17	34	51 (12%)	27	22	49 (12.7%)
80-84	33	27	60 (15%)	29	35	64 (16.6%)
85-	34	85	119 (29%)	30	82	112 (29%)
összes	195 (48%)	214 (52%)	409 (100%)	179 (46%)	207 (54%)	386 (100%)

A múlt évben 23 fővel kevesebben hunytak el, mint a 2015. évben, de míg 2015-ben nem hunyt el 25 évesnél fiatalabb személy, addig 2016-ban az 5 évesnél fiatalabb korcsoportban nem volt elhunyt, az idősebb korcsoportok mindegyikében voltak elhunytak. Az elhunytak aránya a 85 éves és annál idősebb korcsoportnál a legmagasabb (29%), ez az arány nem változott az egy évvel korábbi adatokhoz képest. E korcsoportnál az elhunyt személyek 73% -a volt nő, egy évvel korábban 71%-a. A 80-84 éves korcsoportban 55% a nők aránya, egy évvel korábban a férfiak aránya volt 55%, a 75 és 79 év között elhunytak 55%-a férfi, egy évvel korábban 67%-uk nő volt, a 70-74 éves és a 65-69 éves korcsoportnál egyenlő a nemek aránya, a múlt évben 64%-uk férfi volt, a 60 és 64 év közötti elhunytak 71%-a férfi, múlt évben 55%-uk volt férfi, a múlt évben az 55 és 59 év közötti elhunytak 83%-a férfi volt, ez az arány 52%-ra csökkent.

haláleset hónapja	férfi	nő	összes
január	16	20	36
február	21	18	39
március	10	27	37
április	12	15	27
május	15	23	38
június	14	20	34
július	14	19	33
augusztus	13	10	23
szeptember	15	14	29
október	20	14	34
november	7	11	18
december	20	18	38
	177 fő	209 fő	386 fő

1.5. A polgárok lakcímének nyilvántartása

A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról az 1992. évi LXVI. törvény és a végrehajtásáról kiadott 146/1993. (X. 26.) Korm. rendelet rendelkezik. A törvény 5. § (2) bekezdése szerint a polgár lakóhelye annak a lakásnak a címe, amelyben a polgár él. A lakcímbejelentés szempontjából lakásnak tekintendő az az egy vagy több lakóhelyiségből álló épület vagy épületrész,

amelyet a polgár életvitelszerűen otthonául használ. A törvény 5. § (3) bekezdése szerint a polgár tartózkodási helye annak a lakásnak a címe, ahol – lakóhelye végleges elhagyásának szándéka nélkül – három hónapnál hosszabb ideig tartózkodik. A lakcím a polgár bejelentett lakóhelyének, illetve tartózkodási helyének címe. A törvény 7. § (1) bekezdése a), c), d) pontjai szerint a Hivatal gondoskodik a járás területén lakcímmel rendelkező polgár adatainak, adatváltozásainak, illetve adatjavításainak, valamint a polgár adataiban a járás közigazgatási területén bekövetkezett változásoknak a nyilvántartáson történő átvezetéséről, ellátja a lakcímbejelentés tudomásulvételével összefüggő, jogszabályban meghatározott hatósági feladatokat, a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén adatszolgáltatást teljesít a nyilvántartásból.

A Hivatal – mint az e törvényben meghatározott feladatokat ellátó szerv - által megadott, 2016. december hó 31. napjával lezárt adatok alapján:

1.6. Állandó lakóhely Jászberény

Jászberény város közigazgatási területén 26 341 személy (12 611 férfi, 13 730 nő) rendelkezett állandó lakóhellyel. (Egy évvel korábban 26 390 személynek - 12477 férfi, 13913 nő - volt állandó lakóhelye.) Közülük 1924 fő rendelkezett a jászberényi állandó lakóhelye mellett tartózkodási hellyel is, ebből 634 főnek volt jászberényi a tartózkodási helye is, ezen belül idős otthoni ellátása miatt rendelkezett jászberényi tartózkodási hellyel 39 fő. A jászberényi állandó lakóhelye mellett 1290 személy (586 férfi, 704 nő) rendelkezett más magyarországi településen tartózkodási hellyel, egy évvel korábban 1270 fő volt (578 férfi, 692 nő). 2016. december hó 31. napján 46 fő volt, akinek lakcíme Jászberény város közigazgatási területe volt, egy évvel korábban 37 fő volt településszintű lakos.

Jászberény állandó lakosai

	férfi		nő		összesen	
2015. december hó 31.	12 477	47.3%	13 913	52.7%	26 390	100%
2016. december hó 31.	12 611	47.9%	13 730	52.1%	26 341	100%

Állandó lakóhely mellett rendelkezett tartózkodási hellyel is

	más magyarországi településen volt tartózkodási helye	Jászberényben volt a tartózkodási helye is	összesen
2015. december hó 31.	1270 fő (állandó lakosok 4.8%-a)	675 fő (idősek otthonában 49 fő)	1945 fő
2016. december hó 31.	1290 fő (állandó lakosok 4.9%-a)	634 fő (idősek otthonában 39 fő)	1924 fő

Hivatal adatai alapján

Állandó lakosok korcsoport szerint

életkor	fő		a teljes állandó népességhez viszonyítva	
	2015	2016	2015	2016
-10	2651	2673 +22	10 %	10.1%
11-20	2360	2366 +6	9 %	9%
21-30	3050	2972 -78	11.6 %	11.3%
31-40	4103	3920 -183	15.6 %	14.9%
41-50	3883	4090 +207	14.7 %	15.5%
51-60	3469	3289 -180	13.1 %	12.5%
61-70	3512	3687 +175	13.3 %	14%
71-80	2241	2209 -32	8.5 %	8.4%
81-90	983	997 +14	3.7 %	3.8%
90-	138	138	0.5 %	0.5%
	26390	26341 -49	100 %	100%

Hivatal adatai alapján

korcsoport szerint

	-14	15-39	40-59	60-69	70-	összesen	férfi	nő
Jászberény 2011	3656 13,5%	8690 32,1%	7699 28,4%	3349 12,4%	3693 13,6%	27087 100%	12824 47,3%	14263 52,7%

Forrás: KSH

	2015	2016	2015	2016
0-14	3583	3609 +26	13.6 %	13.7%
15-39	8072	7825 -247	30.6 %	29.7%
40-59	7385	7443 +58	28.0 %	28.3%
60-	7350	7464 +114	27.8 %	28.3%
	26390	26341 -49	100 %	100%

Hivatal adatai alapján

Az adott tárgyévi teljes állandó népességhez viszonyítva a **gyermekkorúak** (0-14 év) 2015. évi aránya a múlt év végére **13.6%-ról** (3583 fő) **13.7%-ra** (3609 fő) emelkedett, az **aktív korú népesség** aránya **58.6%-ról** (15457 fő) **58.0%-ra** (15268 fő) csökkent úgy, hogy körükben a **fiatal felnőttek** (15-39 év) aránya **30.6%-ról** (8072 fő) **29.7%-ra** (7825 fő) csökkent, míg a **középkorúaké** (40-59 év) **28%-ról** (7385 fő) **28.3%-ra** (7443 fő) emelkedett, az **időskorúak** (60 éves és idősebb személyek) aránya **27.8%-ról** (7350 fő) **28.3%-ra** (7464 fő) szintén emelkedett.

Jász-Nagykun-Szolnok megye lakónépessége korcsoport szerint

korcsoport	2001	2011	2016	2017
0-14	73 914 (17.6%)	57 702 (14.9%)	54 904 (14.6%)	54 573 (14.6%)
15-64	281 410 (66.9%)	260 611 (67.4%)	250 010 (66.4%)	246 885 (66.1%)
65-	65 137 (15.5%)	68 439 (17.7%)	71 420 (19%)	72 173 (19.3%)
összesen	420 461 (100%)	386 752 (100%)	376 334 (100%)	373 631 (100%)

Forrás: KSH

A KSH mikrocenzusra vonatkozó tájékoztatója szerint 2016. október hó 1. napján az országos népesség 15%-a volt gyermekkorú (0-14 éves), 67%-a aktív korú (15-64 éves), 19%-a 65 éves és annál idősebb. Az öt évvel korábbi adatokhoz képest 26 000 fővel kevesebb a gyermekkorú, 308 000 fővel kevesebb a 15-39 éves, viszont 56 000 fővel emelkedett a 40-64 éves, 144 000 fővel emelkedett a 65 éves és annál idősebbek száma. A 2011. évi népszámlálás óta tovább idősödött az ország népessége. A 15 év alatti népességen belül minden ötéves korcsoport létszáma csökkent az elmúlt öt évben, legnagyobb mértékben az 5 év alatti gyermekek száma esett vissza 17 ezer fővel. Az aktív korú, 15-64 éves lakosság száma 252 ezer fővel lett kevesebb 2011 óta. 70 ezer fővel növekedett a 65-69 éves, 62 ezerrel a 70-79 éves és 13 ezerrel a 80 évesnél idősebb korosztály létszáma. Az ország lakosságából minden nyolcadik lakos volt 70 éves vagy annál idősebb.

Külterületi állandó lakosok

Jászberény külterületén 2 228 fő (1167 férfi, 1061 nő) állandó lakos, a teljes jászberényi állandó népesség 8.5%-a élt 2016. december hó 31. napján a lakcímnnyilvántartás adatai szerint, 3 fővel kevesebb, mint a 2015. év végén, a férfiak létszáma 12 fővel csökkent, a nők 9 fővel emelkedett. Jászberény külterületét tekintve az állandó lakosok ötöde 0-14 év közötti gyermek Alsómuszáj tanya, Érpárt tanya, Hajta tanya, Négyszállás tanya és Neszűr tanya területén, de e korcsoportba tartozó gyermek már nem lakik Borsóhalma tanya, Necsó tanya, Peres tanya, Réti tanya, Zsombikos tanya területén. E korcsoport aránya legmagasabb Kishegy esetében, az ott élő állandó lakosok 32%-a gyermekkorú.

Külterület korcsoport szerint Hivatal adatai alapján	2015			2016		
	0-14	15-	együtt	0-14	15-	együtt
Alsómuszáj tanya	30	121	151	33	126	159
Borsóhalma tanya	-	4	4	-	4	4
Érpart tanya	5	21	26	6	22	28
Felsőmuszáj tanya	7	88	95	7	82	89
Hajta tanya	10	44	54	10	45	55
Jászberény-Portelek tanya	34	266	300	34	267	301
Kishegy	7	17	24	8	17	25
Meggyespele tanya	4	33	37	4	31	35
Necső tanya	2	6	8	-	8	8
Négyszállás tanya	10	42	52	12	42	54
Neszűr tanya	155	529	684	151	533	684
Öregerdő tanya	18	118	136	17	117	134
Peres tanya	-	1	1	-	1	1
Réti tanya	-	3	3	-	4	4
Szentimre tanya	11	51	62	10	49	59
Tőtevény tanya	21	177	198	23	174	197
Újerdő tanya	42	298	340	37	301	338
Zagyvartói tanya	8	45	53	7	44	51
Zsombikos tanya	-	3	3	-	2	2
összesen	364	1867	2231	359	1869	2228

Külterület nemek szerint Hivatal adatai alapján	2015			2016		
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt
Alsómuszáj tanya	79	72	151	81	78	159
Borsóhalma tanya	2	2	4	2	2	4
Érpart tanya	16	10	26	17	11	28
Felsőmuszáj tanya	47	48	95	44	45	89
Hajta tanya	33	21	54	34	21	55
Jászberény-Portelek tanya	162	138	300	164	137	301
Kishegy	16	8	24	16	9	25
Meggyespele tanya	14	23	37	14	21	35
Necső tanya	5	3	8	6	2	8
Négyszállás tanya	32	20	52	32	22	54
Neszűr tanya	360	324	684	360	324	684
Öregerdő tanya	73	63	136	70	64	134
Peres tanya	1	-	1	1	-	1
Réti tanya	3	-	3	3	1	4
Szentimre tanya	30	32	62	29	30	59
Tőtevény tanya	101	97	198	96	101	197
Újerdő tanya	178	162	340	173	165	338
Zagyvartói tanya	24	29	53	23	28	51
Zsombikos tanya	3	-	3	2	-	2
összesen	1179	1052	2231	359	1869	2228

Feminitási arány (1000, illetve 100 férfira jutó nők száma)

Jász-Nagykun-Szolnok megyében az 1870. évi népszámlálástól napjainkig a női lakosság aránya magasabb a férfiakénál hasonlóan az országos adatokhoz. 2011-ben a megye lakosságának 48%-a férfi, 52%-a nő volt, a nők száma több mint 16 000 fővel haladta meg a férfiakét. A múlt év végén Jászberény állandó lakosainak (26 341 fő) 52%-a (13 730 fő) nő, 48%-a (12 611 fő) férfi, de ez az arány a város külterületét tekintve megfordul, a külterületi állandó lakosság (2228 fő) 52%-a férfi (1167 fő), 48%-a (1061 fő) nő. 2015. december hó 31. napján Jászberény állandó lakosainak (26 390 fő) 53%-a volt (13 913 fő) nő, 47%-a (12 477 fő) férfi, a külterületi állandó lakosság (2231 fő) 53%-a férfi (1179 fő), 47%-a (1052 fő) nő.

Jász-Nagykun-Szolnok megye lakónépessége nemek szerint KSH

	2001	2011	2016	2017	%
férfi	202 042	185 848	181 087	179 823	48.1
nő	218 419	200 904	195 247	193 808	51.9
összes	420 461	386 752	376 334	373 631	100.0

Feminitási arány (1000 férfira jutó nők száma) Jász-Nagykun-Szolnok megye KSH

	1930	1980	2001	2011	2016	2017
feminitási arány	1018	1050	1081	1081	1078	1078

Feminitási arány (100 férfira jutó nő) Jászberény állandó lakosait tekintve Hivatal adatai alapján

2016 Jászberény feminitási arány korcsoportonként			
gyermekkorú 0-14 év	fiatal felnőtt 15-39 év	középkorú 40-59 év	időskorú 60-
92	99	98	146

A jászberényi férfiak és nők száma korcsoportonként 2016 Hivatal				
kor (év)	férfi (fő)	nő (fő)	összes (fő)	száz férfira jutó nő
- 2	353	363	716	103
3 - 5	361	347	708	96
6-14	1 167	1 018	2 185	87
15-39	3 935	3 890	7 825	99
40-59	3 756	3 687	7 443	98
60-62	666	720	1 386	108
63-65	508	648	1 156	128
66-69	585	743	1 328	127
70 -	1 280	2 314	3 594	181
összesen	12 611	13 730	26 341	109

A KSH mikrocenzusra vonatkozó tájékoztatója szerint míg 2011-ben országosan ezer férfira 1106 nő jutott, addig 2016-ban 1096, kismértékben csökkent a nők létszámtöbblete. Több fiú születik, mint lány, de az életkor előrehaladtával a születéskor kialakult férfitöbbség eltűnik. A 2016. évi mikrocenzus adatai szerint a nemek aránya a 47. életévben egyenlítődik ki, az ennél idősebb lakosság körében már nőttöbbség figyelhető meg.

Portelek (Jászberény város településrésze)

Jászberény város lakosság száma a Hivatal által megadott, 2016. december 31-i adatok szerint **26.341** fő, ebből külterületi lakos **2228** fő. Jászberény város portelki településrészén Jászberény állandó lakosai közül 642 fő (2,4%) élt. E településrész külterületén 360 fő, a településrészi lakosok 56%-a élt. Ezek az arányok nem változtak az egy évvel korábbi adatokhoz képest.

Portelek	2015. december 31. állandó lakosok (fő)	2016. december 31. állandó lakosok (fő)
Fenyves utca	54	53
Fő utca	134	134
Herboly Ilona utca	11	12
Homok utca	15	17
Jászberény-Portelek tanya	300	301
Jászberény-Portelek vasútállomás	4	4
Március 15. utca	44	45
Nyúl utca	8	8
Szentimre tanya	62	59
Vaskapu utca	9	9
összesen	641	642

A portelki állandó lakóhelye mellett 40 fő rendelkezik tartózkodási hellyel más magyarországi településen.

Más magyarországi településen tartózkodási hellyel rendelkező állandó lakosok

A jászberényi állandó lakóhelye mellett 2016. december hó 31. napján 1290 személy (599 férfi, 691 nő) rendelkezett más magyarországi településen tartózkodási hellyel, 20 fővel többen, mint az előző év végén, vélelmezhetően azért, mert ott élnek életvitelszerűen.

Korcsoport és nem szerint a Hivatal adatai alapján

életkor	2015				2016			
	férfi	nő	együtt	%	férfi	nő	együtt	%
-14	87	73	160	13	88	76	164	13
15-18	33	47	80	6	36	40	76	6
19-25	121	152	273	21	115	152	267	21
26-30	66	87	153	12	68	84	152	12
31-40	101	142	243	19	121	140	261	20
41-50	80	72	152	12	79	73	152	12
51-60	44	43	87	7	41	45	86	6
61-70	34	40	74	6	36	44	80	6
71-	12	36	48	4	15	37	52	4
összesen	578	692	1270	100	599	691	1290	100

A korcsoportokat tekintve a tartózkodási helyet létesítők közül legnagyobb arányban (21%) a 19-25 év közöttiek élnek életvitelszerűen más magyarországi településen, őket követik a 31-40 év közöttiek 20%-os arányban.

	gyermekkorúak 0-14		aktív korú népesség						időskorúak 60-		összesen	
	fő	%	fiatal felnőttek 15-39		középkorúak 40-59		együtt		fő	%	fő	%/
			fő	%	fő	%	fő	%				
2015	164	13	731	58	247	19	978	77	132	10	1270	100
2016	164	13	733	57	247	19	980	76	146	11	1290	100

A **gyermekkorúak** (0-14 év) aránya nem változott (13 %), az **aktív korú népesség** aránya 77%-ról 76%-ra csökkent, körükben a **fiatal felnőttek** (15-39 év) aránya 58%-ról 57%-ra változott, a **középkorúaké** változatlanul 19%, az **időskorúak** (60 éves és idősebb személyek) aránya 10%-ról 11%-ra emelkedett.

Tartózkodás helye szerint a Hivatal adatai alapján

Főváros és megyék	2015		2016		székhely	2015	2016
	fő	%	fő	%		fő	fő
Budapest	447	35	460	35.6			
Bács-Kiskun	28	2	33	2.6	Kecskemét	25	26
Baranya	7	0.6	6	0.5	Pécs	7	5
Békés	8	0.6	3	0.2	Békéscsaba		
Borsod-Abaúj-Zemplén	14	1	9	0.7	Miskolc	6	6
Csongrád	33	2.6	30	2.3	Szeged	25	23
Fejér	11	1	12	0.9	Székesfehérvár		5
Győr-Moson-Sopron	35	3	39	3	Győr	18	15
Hajdú-Bihar	20	1.6	15	1.2	Debrecen	16	13
Heves	88	7	91	7	Eger	23	24
Jász-Nagykun-Szolnok	361	28.4	357	27.7	Szolnok	64	68
Komárom-Esztergom	7	0.6	8	0.6	Tatabánya	2	3
Nógrád	3	0.2	4	0.3	Salgótarján	1	1
Pest	165	13	177	13.7			
Somogy	9	0.7	5	0.4	Kaposvár	1	
Szabolcs-Szatmár-Bereg	4	0.3	9	0.7	Nyíregyháza	3	4
Tolna	3	0.2	3	0.2	Szekszárd		
Vas	3	0.2	7	0.5	Szombathely	2	2
Veszprém	20	1.7	18	1.4	Veszprém	11	8
Zala	4	0.3	4	0.3	Zalaegerszeg	2	2
összes	1270	100	1290	100			

A Magyarország területére irányuló belső elvándorlás továbbra is a főváros, Jász-Nagykun-Szolnok megye és Pest megye településeire irányul elsődlegesen. A jászberényi állandó lakóhelye mellett más magyarországi településen tartózkodási hellyel rendelkező személyek 35.6%-ának Budapest, 27.7%-ának Jász-Nagykun-Szolnok megye, 13.7%-ának Pest megye a tartózkodási helye. A megyei településeket tekintve megállapítható, hogy a lakosok döntően a megyeszékhely településeken rendelkeznek tartózkodási hellyel. A korábbi adatokhoz viszonyítva tovább nőtt a Budapesten (+13 fő), Bács-Kiskun megyében (+5 fő), Győr-Moson-Sopron megyében (+4 fő) és Pest megyében (+12 fő), Kecskemét (+1 fő), Eger (+1 fő), Szolnok (+4 fő) megyei jogú városokban tartózkodási helyet létesítők száma.

1.7. Tartózkodási hely Jászberény

Jászberényben 2016. december hó 31. napján tartózkodási hellyel 1471 személy rendelkezett (656 férfi, 815 nő), 10 fővel kevesebb (-14 férfi, +4 nő), mint az egy évvel korábbi időpontban, közülük **1388 főnek más magyarországi településen van az állandó lakóhelye**, 83 személynek nem volt állandó lakóhelye, ők kizárólag jászberényi tartózkodási hellyel rendelkeztek. 2015. december hó 31. napján 1425 főnek volt más magyarországi településen állandó lakóhelye, 56 személynek nem volt állandó lakóhelye. 123 főnek, 8.4% (52 férfi, 71 nő) jászberényi külterületen van a tartózkodási helye, 8 fővel kevesebb, mint egy évvel korábban (-8 férfi).

	gyermekkorúak 0-14		aktív korú népesség						időskorúak 60-		összesen	
	fő	%	fiatal felnőttek 15-39		középkorúak 40-59		együtt		fő	%	fő	%/
			fő	%	fő	%	fő	%				
2015	284	19	710	48	312	21	1022	69	175	12	1481	100
2016	292	20	675	46	328	22	1003	68	176	12	1471	100

A **gyermekkorúak** (0-14 év) aránya **19%-ról** (284 fő) **20%-ra** (292 fő) emelkedett, az **aktív korú népesség aránya 69%-ról** (1022 fő) **68%-ra** (1003) csökkent, körükben a **fiatal felnőttek** (15-39 év) aránya **48%-ról** (710 fő) **46%-ra** (675 fő) csökkent, a **középkorúaké** (40-59 év) **21%-ról** (312 fő) **22%-ra** (328 fő) emelkedett, az **időskorúak** (60 éves és idősebb személyek) aránya **12%** (175 fő) **12%-ra** (176 fő) nem változott.

Jászberényben tartózkodási hellyel rendelkezők állandó lakóhelyük szerint Hivatal adatai alapján

Főváros és megyék	2015		2016	
	fő	%	fő	%
Budapest	135	10	126	9
Bács-Kiskun	14	1	12	0.9
Baranya	5	0.3	2	0.1
Békés	21	1.4	28	2
Borsod-Abaúj-Zemplén	46	3	50	3.6
Csongrád	9	0.6	10	0.7
Fejér	6	0.4	9	0.6
Győr-Moson-Sopron	9	0.6	9	0.6
Hajdú-Bihar	32	2.2	30	2
Heves	135	9.5	137	10
Jász-Nagykun-Szolnok	638	44.8	619	45
Komárom-Esztergom	11	0.7	11	0.8
Nógrád	18	1.2	18	1.3
Pest	254	18	255	18.4
Somogy	19	1.3	14	1
Szabolcs-Szatmár-Bereg	32	2.2	29	2
Tolna	10	0.7	9	0.6
Vas	11	0.7	2	0.1
Veszprém	10	0.7	10	0.7
Zala	10	0.7	8	0.6
összes	1425	100	1388	100

Budapest önálló területi egység

A Jászberényen kívüli más magyarországi településen állandó lakóhellyel és **jászberényi tartózkodási hellyel rendelkező személyek 9%-ának Budapesten, 18%-ának Pest megyében, 45%-ának (619 fő) Jász-Nagykun-Szolnok megye valamely településén van az állandó lakóhelye.** Utóbbiak közül **491 főnek** (egy évvel korábban 497 fő) **a Jászberényi Kistérség területén** található az állandó lakóhelye (35%).

Jászberényi Kistérség települései	2015		2016	
	fő	%	fő	%
Alattyán	37	7.4	35	7.1
Jánoshida	19	3.8	25	5.1
Jászágó	8	1.6	11	2.2
Jászsószentgyörgy	16	3.2	14	2.9
Jászapáti	55	11.1	63	12.8
Jászárokszállás	27	5.4	33	6.7
Jászboldogháza	19	3.8	18	3.7
Jászdózsa	18	3.6	15	3.1
Jászfelsőszentgyörgy	50	10.1	45	9.2
Jászfényszaru	27	5.4	26	5.3
Jászivány	2	0.4	3	0.6
Jászfákóhalma	86	17.4	86	17.5
Jáskisér	40	8	37	7.6
Jászladány	13	2.6	12	2.4
Jászszentandrás	19	3.8	14	2.8
Jásztelek	39	8	34	6.9
Pusztamonostor	22	4.4	20	4.1
összes	497	100	491	100

I.8. Az aktív korú népesség társadalmi szintű eltartási terhe

A megyei lakónépesség esetén az előző népszámláláshoz képest csökkent a gyermekkorúak és az aktív korúak aránya, növekedett az időskorúak aránya. A múlt évi adatok szerint a gyermekkorúak aránya 14.6%, Jászberényben 13.7%, az aktív korúak aránya közel azonos (66.4%), az időskorúak aránya a megyében 19%, Jászberényben 20% volt.

Jász-Nagykun-Szolnok megye lakónépessége korcsoport szerint

korcsoport	2001	2011	2016	2017
0-14	73 914 (17.6%)	57 702 (14.9%)	54 904 (14.6%)	54 573 (14.6%)
15-64	281 410 (66.9%)	260 611 (67.4%)	250 010 (66.4%)	246 885 (66.1%)
65-	65 137 (15.5%)	68 439 (17.7%)	71 420 (19%)	72 173 (19.3%)
összesen	420 461 (100%)	386 752 (100%)	376 334 (100%)	373 631 (100%)

Forrás: KSH

Jászberény állandó népessége korcsoport szerint

korcsoport	2016 állandó lakónépesség
0-14	3609 (13.7%)
15-64	17455 (66.3%)
65-	5277 (20.0%)
összesen	26341 (100.0%)

Hivatal adatai alapján

A KSH adatai alapján a gyermeknépesség eltartottsági rátája a gyermekkorú népességnek (0–14 éves) az aktív korú (15–64 éves) népességhez viszonyított arányát fejezi ki, a népesség korösszetételéről nyújt információt, amelynek a társadalmi ellátó rendszerekben van jelentősége. A

mutató mértéke és változásának iránya azt jelzi, hogy mekkora, és hogy növekvő vagy csökkenő terhet jelent a munkavállalási korú népességnek a gyermekek eltartása.

Jász-Nagykun-Szolnok megye KSH	2001	2012	2017
	26.3	21.9	22.1

Jászberényben a múlt évben a Hivatal adatai alapján a gyermeknépesség eltartottsági rátája: 20.7

Az **idős népesség eltartottsági rátája** az időskorú népességnek (65–X éves) az aktív korú (15–64 éves) népességhez viszonyított arányát fejezi ki, a népesség korösszetételéről nyújt információt, amelynek a társadalmi ellátó rendszerekben van jelentősége. A mutató mértéke és változásának iránya azt jelzi, hogy mekkora, és hogy növekvő vagy csökkenő terhet jelent a munkavállalási korú népességnek az időskorúak eltartása.

Jász-Nagykun-Szolnok megye KSH	2001	2012	2017
	23.1	25.9	29.2

Jászberényben a múlt évben a Hivatal adatai alapján az idős népesség eltartottsági rátája: 30.2

Az **eltartott népesség rátája**: a gyermeknépesség (0-14 éves) és az idős népesség (65-X éves) a 15-64 éves népesség százalékában.

Jász-Nagykun-Szolnok megye KSH	2001	2012	2017
	49.4	47.8	51.3

Jászberényben a múlt évben a Hivatal adatai alapján az eltartott népesség rátája: 50.9

Az **öregedési index** az időskorú népességnek (65–X éves) a gyermekkorú népességhez (0–14 éves) viszonyított arányát fejezi ki. A népesség korösszetétele változásának és az öregedés folyamatának legfontosabb indikátora, amelynek a demográfiai jövő szempontjából van kiemelt jelentősége.

Jász-Nagykun-Szolnok megye KSH	2001	2012	2017
	88.1	118.5	132.3

Jászberényben a múlt évben a Hivatal adatai alapján az öregedési index: 146.2

	születéskor várható átlagos élettartam					
	férfi			nő		
	2001	2012	2016	2001	2012	2016
Jász-Nagykun-Szolnok megye	67.43	70.55	70.98	76.25	77.62	78.18
Budapest	69.28	73.58	74.29	76.52	79.23	80.07
Pest megye	68.68	71.94	72.98	76.54	78.22	79.31
Győr-Moson-Sopron megye	69.48	71.95	73.49	78.04	78.71	80.20

	átlagéletkor					
	férfi			nő		
	2001	2012	2016	2001	2012	2016
Jász-Nagykun-Szolnok megye	37.2	39.6	40.5	40.9	43.8	44.8
Budapest	39.2	40.3	40.6	43.9	44.8	45.0
Pest megye	36.2	37.9	38.8	39.8	41.6	42.5
Győr-Moson-Sopron megye	37.1	39.3	39.9	40.6	42.9	43.5

Forrás: KSH

A 2011. évi népszámláláskor a 100 aktív korú (15-59 éves) lakosra jutó gyermek- (0-14 éves), és időskorú (60-) lakosok száma jelezte az **aktív korú népesség társadalmi szintű eltartási terhét**. A népszámlálási adatok szerint a gyermekkorúak arányának csökkenésével egyidejűleg növekedett az időskorúak aránya. Jászberényben a múlt évben az egy évvel korábbi adatokhoz képest emelkedett a gyermekkorúak aránya 0.6%-kal, tovább emelkedett az időskorúak aránya is 1.9%-kal.

száz aktív korúra jutó						száz gyermekkorúra jutó időskorú (fő)	
gyermekkorú (fő)		időskorú (fő)		gyermek- és időskorú (fő)		2001	2011
2001	2011	2001	2011	2001	2011		
23	22	36	43	59	65	159	193

A kormegoszlás főbb mutatószámai

2011	országos	megyei	Jászberény
100 felnőttkorúra jutó gyermek- és időskorú (fő)	61,4	65,2	65
100 felnőttkorúra jutó gyermekkorú (fő)	23,5	24,9	22
100 felnőttkorúra jutó időskorú (fő)	37,8	40,3	43

A kormegoszlás főbb mutatószámai Jászberény állandó lakossága 2015 Hivatal adatai

száz aktív korúra jutó			száz gyermekkorúra jutó időskorú (fő)
gyermekkorú (fő)	időskorú (fő)	gyermek- és időskorú	
23	47	70	205

A kormegoszlás főbb mutatószámai Jászberény állandó lakossága 2016 Hivatal adatai

száz aktív korúra jutó			száz gyermekkorúra jutó időskorú (fő)
gyermekkorú (fő)	időskorú (fő)	gyermek- és időskorú	
23.6	48.9	72.5	206.8

1.9. A népesség korcsoport és nemek szerint

Jász-Nagykun-Szolnok megye	férfi				nő				összes			
	1990	2001	2011	2016	1990	2001	2011	2016	1990	2001	2011	2016
-4	13654	10655	9367	8864	13241	10244	8762	8440	26895	20899	18129	17304
5-9	14527	13022	10078	9254	13966	12315	9381	8667	28493	25337	19459	17921
10-14	18832	13927	10528	10011	17702	13489	10123	9295	36534	27416	20651	19306
15-19	15883	14083	12390	10170	14850	13602	11603	9798	30733	27685	23993	19968
20-24	13106	15867	11711	11774	12387	14784	10949	10907	25493	30651	22660	22681
25-29	12440	15318	11367	11173	12409	14272	10624	10221	24849	29590	21991	21394
30-34	15932	13699	14121	10940	15749	13179	13257	9830	31681	26878	27378	20770
35-39	16801	12100	14921	13566	16682	12228	14322	12837	33483	24328	29243	26403
40-44	13808	14344	13521	14428	13666	14807	13189	14007	27474	29151	26710	28435
45-49	13205	16497	11793	13074	13936	16945	12063	12955	27141	33442	23856	26029
50-54	12130	13529	12804	11160	13600	14333	13724	11703	25730	27862	26528	22863
55-59	12115	11318	15063	11946	13830	12936	16567	13203	25945	24254	31630	25149
60-64	11199	10198	11972	13522	13281	13134	13898	15615	24480	23332	25870	29137
65-69	9158	8973	8616	10213	11957	12329	11615	12775	21115	21302	20231	22988
70-74	4399	7244	6920	6982	6290	11125	10833	10393	10689	18369	17753	17375
75-79	5254	5211	5102	5021	8320	8726	9149	10408	13574	13937	14251	15429
80-84	2753	1984	3058	3497	4704	4076	6542	6283	7457	6060	9600	9780
85-	1175	1607	1898	1857	2642	3817	4763	4779	3817	5424	6661	6636
összes	206371	199576	185230	177452	219212	216341	201364	192116	425583	415917	386594	369568

Jász-Nagykun-Szolnok megye

kor	férfi		nő		összes			
	2011	2016	2011	2016	2011		2016	
0-4	9367	8864	8762	8440	18129	4.7%	17304	4.7 %
5-9	10078	9254	9381	8667	19459	5.0%	17921	4.8%
10-14	10528	10011	10123	9295	20651	5.3%	19306	5.2%
15-19	12390	10170	11603	9798	23993	6.2%	19968	5.4%
20-24	11711	11774	10949	10907	22660	5.9%	22681	6.1%
25-29	11367	11173	10624	10221	21991	5.7%	21394	5.8%
30-34	14121	10940	13257	9830	27378	7.1%	20770	5.6%
35-39	14921	13566	14322	12837	29243	7.6%	26403	7.1%
40-44	13521	14428	13189	14007	26710	6.9%	28435	7.7%
45-49	11793	13074	12063	12955	23856	6.2%	26029	7.0%
50-54	12804	11160	13724	11703	26528	6.9%	22863	6.2%
55-59	15063	11946	16567	13203	31630	8.2%	25149	6.8%
60-64	11972	13522	13898	15615	25870	6.7%	29137	7.9%
65-69	8616	10213	11615	12775	20231	5.2%	22988	6.2%
70-74	6920	6982	10833	10393	17753	4.6%	17375	4.7%
75-79	5102	5021	9149	10408	14251	3.7%	15429	4.2%
80-84	3058	3497	6542	6283	9600	2.5%	9780	2.6%
85-	1898	1857	4763	4779	6661	1.7%	6636	1.8%
összes	185230	177452	201364	192116	386594	100%	369568	100%

Forrás: KSH

Jászberény népessége korcsoport és nemek szerint

kor	férfi		nő		összes				
	2011	2016	2011	2016	2011		2016		változás (fő)
0-4	687	590	565	600	1252	4.6%	1190	4.5 %	- 62
5-9	644	662	592	555	1236	4.6%	1217	4.6%	- 19
10-14	593	629	575	573	1168	4.3%	1202	4.6%	+ 34
15-19	743	578	711	583	1454	5.4%	1161	4.4%	- 293
20-24	664	743	701	667	1365	5%	1410	5.4%	+ 45
25-29	791	744	805	761	1596	5.9%	1505	5.7%	- 91
30-34	1016	818	1035	851	2051	7.6%	1669	6.3%	-382
35-39	1154	1052	1070	1028	2224	8.2%	2080	7.9%	-144
40-44	987	1193	965	1118	1952	7.2%	2311	8.8%	+359
45-49	788	1006	775	942	1563	5.8%	1948	7.4%	+385
50-54	882	775	495	748	1827	6.7%	1523	5.8%	-304
55-59	1108	782	1249	879	2357	8.7%	1661	6.3%	-696
60-64	857	1020	1007	1167	1864	6.9%	2187	8.3%	+323
65-69	651	739	834	944	1485	5.5%	1683	6.4%	+198
70-74	484	538	781	718	1265	4.7%	1256	4.8%	-9
75-79	399	353	732	662	1131	4.2%	1015	3.8%	-116
80-84	237	229	495	549	732	2.7%	778	2.9%	+46
85-	139	160	426	385	565	2%	545	2.1%	-20
összes	12824	12611	14263	13730	27087	100%	26341	100%	-746

Forrás: KSH, 2016 Hivatal adatai alapján

Az előző népszámlálás óta 17 026 fővel csökkent a megyei népesség. Jelentősen csökkent a 30-34 évesek száma (- 6608 fő) és az 55-59 évesek száma (- 6481 fő).

Jászberény népessége ezen időszak alatt 746 fővel csökkent. Jelentősen csökkent a 15-19, 30-34, 50-54, 55-59 évesek száma, eközben jelentősen nőtt a 40-44, 45-49 és a 60-64 évesek száma.

Jászberényi Járás népessége korcsoport és nemek szerint 2016 KSH

kor	férfi	nő	összes	%
0-14	3770	3454	7224	14.5
15-19	1262	1115	2377	4.8
20-29	2833	2798	5631	11.3
30-39	3410	3358	6768	13.6
40-49	3964	3720	7684	15.5
50-59	3096	3265	6361	12.8
60-64	1780	2108	3888	7.8
65-69	1351	1646	2997	6.1
70-74	939	1320	2259	4.5
75-	1432	3112	4544	9.1
együtt	23837	25896	49733	100

Jászberény népessége korcsoport és nemek szerint 2016 Hivatal adatai alapján

kor	férfi	nő	összes	%
0-14	1881	1728	3609	13.7
15-19	578	583	1161	4.4
20-29	1487	1428	2915	11.1
30-39	1870	1879	3749	14.2
40-49	2199	2060	4259	16.1
50-59	1557	1627	3184	12.1
60-64	1020	1167	2187	8.3
65-69	739	944	1683	6.4
70-74	538	718	1256	4.8
75-	742	1596	2338	8.9
együtt	12611	13730	26341	100

Jászberény 18 évesnél fiatalabb népessége korév szerint KSH, 2015 és 2016 Hivatal adatai alapján

kor	2001	2011	2015 állandó lakos	2016 állandó lakos	2015 tartózkodási hely	2016 tartózkodási hely	2015 együtt	2016 együtt
0	229	259	232	229	19	15	251	244
1	242	236	237	246	17	23	254	269
2	240	251	231	241	27	25	258	266
3	214	257	238	236	24	27	262	263
4	247	249	236	238	19	25	255	263
5	224	271	238	234	29	19	267	253
6	287	228	256	241	29	26	285	267
7	304	230	250	258	24	27	274	285
8	285	262	238	245	22	23	260	268
9	321	245	263	239	12	22	275	261
10	289	228	232	266	13	15	245	281
11	307	233	238	230	8	14	246	244
12	293	240	222	241	8	13	230	254
13	274	233	246	221	13	7	259	228
14	310	234	226	244	19	11	245	255
15	359	294	235	226	11	16	246	242
16	320	261	238	237	12	10	250	247
17	370	320	224	240	14	11	238	251
összes	5115	4531	4280	4312	320	329	4600	4641

A 18 évesnél fiatalabb népesség száma az állandó lakosokat tekintve a 2015. évhez képest 32 fővel emelkedett, a tartózkodási hellyel rendelkező személyek esetében pedig 9 fővel.

I.10. A népesség családi állapot szerint

A KSH adatai alapján családi állapotát tekintve 2017. január hó 1. napján az ország 15 éves és idősebb népességének 34.8%-a volt nőtlen, hajadon, 42.1%-a házas, 10.9%-a özvegy, 12.2%-a elvált, míg 2001-ben 52.4%-a volt házas, 27.1%-a nőtlen, hajadon, 11.6%-a özvegy, 8.8%-a elvált.

A KSH mikrocenzusra vonatkozó tájékoztatója szerint a házasságkötések egyre későbbi életkorban történnek, vagy elmaradnak. 2016-ban a 30 év alatti férfiak 95%-a nőtlen volt, hasonlóan a 2011. évhez. A 30-39 éves férfiak körében 49-ről 57%-ra, a 40-49 éveseknél 23-ról 30%-ra nőtt a nőtlenek hányada. A 30 év alatti nők 89%-a hajadon. 2016-ban csak a 40 év feletti korcsoportokra jellemző, hogy a többség házas családi állapotú.

Jász-Nagykun-Szolnok megye 15 éves és idősebb népessége családi állapot és korcsoport szerint

korcsoport éves	nőtlen, hajadon		házas		özvegy		elvált		összesen	
	2011	2016	2011	2016	2011	2016	2011	2016	2011	2016
15-19	23862	19788	124	180	1	-	6	-	23993	19968
20-24	21614	21532	949	1067	5	22	92	60	22660	22681
25-29	17311	17745	4128	3396	23	-	529	253	21991	21394
30-34	14630	12956	10708	6955	68	10	1972	849	27378	20770
35-39	9729	11860	15221	12140	208	159	4085	2244	29243	26403
40-44	5242	8686	15628	14805	411	318	5429	4626	26710	28435
45-49	3257	5350	14516	15008	884	555	5199	5116	23856	26029
50-54	2753	2651	16367	14548	1832	1259	5576	4405	26528	22863
55-59	2288	1887	19952	16101	3484	2199	5906	4962	31630	25149
60-64	1274	1674	16383	18638	4438	4007	3775	4818	25870	29137
65-69	746	919	12115	14134	5158	5319	2212	2016	20231	22988
70-74	586	570	9322	9462	6467	5822	1378	1521	17753	17375
75-79	369	401	5945	6724	7129	7308	808	996	14251	15429
80-84	263	162	2846	3624	6033	5632	458	362	9600	9780
85-	236	136	1148	1254	5055	5050	222	196	6661	6636
összes	104160	106317	145352	138036	41196	37660	37647	33024	328355	315037

Forrás: KSH

országos	nőtlen, hajadon	házas	özvegy	elvált	összesen
2011	32.9	45.0	11.2	10.9	100 %
2016	34.7	42.2	11.0	12.1	100 %

megyei	nőtlen, hajadon	házas	özvegy	elvált	összesen
2011	31.7	44.3	12.5	11.5	100 %
2016	33.7	43.8	12.0	10.5	100 %

Jászberény	nőtlen, hajadon	házas	özvegy	elvált	összesen
2011	29.7	46.9	12.4	11.0	100 %

Forrás: KSH

Az utóbbi évtizedekben jelentős változások figyelhetők meg a családok összetételében. A párkapcsolatot nem a házastársként, hanem az élettársként történő együttélési forma jellemzi.

A társas kapcsolatok változása, lazulása kedvezőtlenül befolyásolta a gyermekvállalást, gyermekek számát. A gyermektelenek arányának növekedése mellett az egygyermekesek aránya is növekedett. Sokan egyedül nevelik gyermeküket, egyre több nő vállal egyedül gyermeket. A gyermekes családok döntő többsége legfeljebb egy vagy két 15 évesnél fiatalabb gyermeket nevel. A családtípust tekintve a párkapcsolatban élőkénél magasabb a gyermekek száma.

A KSH mikrocenzusra vonatkozó tájékoztatója szerint 2016-ban a családok 82%-a párkapcsolaton alapult, melyből minden hatodik élettársi kapcsolat volt. Az egyszülős családok 86%-ában az anya élt együtt gyermekével, minden hetedik egyszülős családban az apa élt együtt gyermekével, gyermekeivel. A családtípusok közül az élettársi kapcsolaton alapuló családok száma növekedett

jelentősen (19%). A családok közel kétharmadában neveltek legalább egy gyermeket. A családok több mint egyharmadában házaspárok vagy élettársak éltek gyermek nélkül. A gyermekes családok hányada a házaspárok és az élettársak esetében is csökkent az elmúlt öt év alatt.

Családok és a családban élők család-összetétel szerint

Jász-Nagykun-Szolnok megye

év	házaspár és élettársi kapcsolat			ebből élettársi kapcsolat	egy szülő gyermekkel			összesen
	gyermekkel	gyermek nélkül	együtt		apa gyermekkel	anya gyermekkel	együtt	
2011	48525	37701	86226	17310	2793	18125	20918	107144
2016	46953	40996	87949	21179	2709	16669	19378	107327

év	házaspár és élettársi kapcsolat			ebből élettársi kapcsolat	egy szülő gyermekkel			összesen
	gyermekkel	gyermek nélkül	együtt		apa gyermekkel	anya gyermekkel	együtt	
1980								
1990	51.2	35.4	86.6	4.3	2.5	10.9	13.4	100
2001	49.7	35.0	84.8	9.6	1.8	13.4	15.2	100
2011	45.3	35.2	80.5	16.2	2.6	16.9	19.5	100
2016	43.7	38.2	81.9	19.7	2.5	15.6	18.1	100

A családok főbb adatai Jászberényi Járás 2016

év	házaspár és élettársi kapcsolat			ebből élettársi kapcsolat	egy szülő gyermekkel			összesen
	gyermekkel	gyermek nélkül	együtt		apa gyermekkel	anya gyermekkel	együtt	
2016	47.0	36.4	83.4	19.1	2.9	13.7	16.6	100

14 275 család

házaspár			élettársi kapcsolat			egy szülő gyermekkel		
gyermekkel	gyermek nélkül	együtt	gyermekkel	gyermek nélkül	együtt	apa gyermekkel	anya gyermekkel	együtt
5249	3930	9179	1457	1264	2721	412	1963	2375

házaspár			élettársi kapcsolat			egy szülő gyermekkel		
gyermekkel	gyermek nélkül	együtt	gyermekkel	gyermek nélkül	együtt	apa gyermekkel	anya gyermekkel	együtt
36.8	27.5	64.3	10.2	8.9	19.1	2.9	13.7	16.6

családok száma			családban élő családtag	családban élő gyermek	száz családra jutó családtag	száz családra jutó gyermek
gyermekkel	gyermek nélkül	összesen				
9081	5194	14 275	40 895	14 720	286	103

Jászberény családok családösszetétel, gyermekek száma 2011

terület	házaspár és élettársi kapcsolat			ebből élettársi kapcsolat	apa	anya	egy szülő gyermekkel együtt	összesen
Jászberény	gyermekkel	gyermek nélkül	együtt		gyermekkel			
	3583	2738	6321	1072	178	1185	1363	7684

Forrás: KSH

A családok közül 82,3% a házaspár és élettársi kapcsolat, 17,7% az egy szülő gyermekkel. A házaspárokat és az élettársi kapcsolatokat tekintve 43,3% gyermek nélküli kapcsolat. Az egy szülő gyermekkel típusú családok közül 86,9% esetében az anya neveli a gyermeket.

I.11. A népesség gazdasági aktivitása

2011. évben a népesség 36,8%-a foglalkoztatott, 6,4%-a munkanélküli, 32,2%-a ellátásban részesülő inaktív, 24,7%-a eltartott. 2016. évben a népesség 44,3%-a foglalkoztatott, 2,7%-a munkanélküli, 30,1%-a ellátásban részesülő inaktív, 22,9%-a eltartott. A KSH mikrocenzusra vonatkozó tájékoztatója szerint a 2011 és 2016 közötti időszakban tovább mérséklődött az aktív korúak száma, a gazdaságilag aktív népesség mégis bővült, melyhez hozzájárult a nyugdíjkorhatár emelkedése is, ami azt eredményezte, hogy a 2011. évvel szemben a 60-64 évesek jó része még jelen van a munkaerőpiacon. Ez a nagy létszámú, az 1950-es évek első felében született korcsoport jelentősen hozzájárult a gazdaságilag aktív népesség számának bővüléséhez. A tanulási időszak kitolódásával a 30 év alatti korosztály jóval kisebb része és később jelenik meg a munkaerőpiacon, mint az ezredforduló előtt, de a 15-19 évesek között nőtt a gazdaságilag aktívak aránya, ez összefüggésben állhat a tankötelezettség 16 évre csökkentésével. 2016-ban a 15-19 éves korcsoportból 14 ezerrel több férfi és 7 ezerrel több nő, a 60-64 évesek közül 99 ezerrel több férfi és 52 ezerrel több nő volt jelen a munkaerőpiacon, mint öt évvel korábban.

A népesség gazdasági aktivitás és nemek szerint Jász-Nagykun-Szolnok megye

	férfi			nő			összesen		
	2001	2011	2016	2001	2011	2016	2001	2011	2016
foglalkoztatott	73908	77487	90929	59611	64608	72837	133519	142095	163766
munkanélküli	13973	13215	5722	8083	11382	4339	22056	24597	10061
ellátásban részesülő inaktív	55652	46355	38987	87792	77983	72295	143444	124338	111282
eltartott	56043	48173	41814	60855	47391	42645	116898	95564	84459
együtt	199576	185230	177452	216341	201364	192116	415917	386594	369568

A Jászberényi Járás népessége gazdasági aktivitás szerint

2016	foglalkoztatott	munkanélküli	ellátásban részesülő inaktív	eltartott	összesen
Jászberényi Járás	23277	980	14447	11029	49733
megoszlás	46.8%	2%	29%	22.2%	100%

A megye járásait tekintve 2011-ben a Szolnoki és a Jászberényi Járásban volt a legmagasabb a foglalkoztatottság 41-41%, a múlt évben is így alakult, a foglalkoztatottak aránya a Jászberényi Járásban volt a legmagasabb 46.8%, a Szolnoki Járásban 46.1%.

I.12. Háztartások

Az ezredfordulót követően a háztartások – mint a létfenntartás költségeit részben vagy egészben közösen viselők közössége - összetételében jelentős változás következett be, köszönhetően a többgenerációs együttélési forma megszűnésének, csökkenésének, a társas kapcsolatok átalakulásának. Csökkent a többcsaládos, nőtt az egyszemélyes, egyedülálló háztartások aránya. A családháztartások aránya leginkább a többcsaládosoknál csökkent, a nem családháztartások többsége egyszemélyes. A háztartások nagysága, a háztartásban élők száma csökkent, mivel nem él együtt több generáció, ha igen, zömében fiatalok élnek együtt középkorúakkal, a háztartások jelentős részében azonban csak fiatalok, illetve csak középkorúak élnek. **Jászberényben 2011-ben a háztartások száma 11377, a háztartásban élők száma 26609, így 1 háztartásra 2,3 fő jutott** hasonlóan a megyéhez (2.37 fő).

A KSH mikrocenzusra vonatkozó tájékoztatója szerint 2016-ban a lakosság 98%-a magánháztartásban, 2%-a intézeti háztartásban (kollégium, idősek otthona) élt. A mikrocenzus időpontjában a magánháztartások száma 84 ezerrel kevesebb volt, mint 5 évvel korábban. A családháztartások túlnyomó többsége egycsaládos, ezek 82%-ában házaspárok vagy élettársak élnek együtt egy vagy több gyermekkel, illetve gyermek nélkül. 2011-ben az egycsaládos háztartások 20%-ában élt egy szülő a gyermekével, 2016-ra ez az arány 18%-ra mérséklődött. 2016-ban a háztartások 30%-ában egy, 31%-ában két személy élt, 18%-a három, 13%-a négytagú, az ennél népesebb háztartások aránya nem érte el a 7%-ot. A háztartások 5.4%-ában csak 30 évesnél fiatalabbak éltek, 18%-ában csak középkorúak, 29%-ában csak időskorúak, 31%-ában fiatalok és középkorúak, több mint 10%-ában közép- és időskorúak, 5%-ában három generáció: fiatalok, középkorúak és idősök együtt éltek.

háztartások száma, összetétele

Jász-Nagykun-Szolnok megye

családháztartás		nem családháztartás						összesen	
		egyszemélyes		egyéb összetételű		együtt			
2011	2016	2011	2016	2011	2016	2011	2016	2011	2016
105433	104895	50757	43089	4190	3892	54947	46981	160380	151876

családháztartás

egy családból álló						több családból álló						összesen	
háaspár és élettársak		egy szülő gyermekkel		együtt		két családból álló		három és több családból álló		együtt			
2011	2016	2011	2016	2011	2016	2011	2016	2011	2016	2011	2016	2011	2016
83203	84559	20580	18026	103783	102585	1592	2188	58	122	1650	2310	105433	104895

háztartásban élők száma háztartás-összetétel szerint

családháztartás		nem családháztartás						összesen	
		egyszemélyes		egyéb összetételű		együtt			
2011	2016	2011	2016	2011	2016	2011	2016	2011	2016
319707	315097	50757	43089	8850	8422	59607	51511	379314	366608

családháztartás

egy családból álló						több családból álló						összesen	
házas pár és élettársak		egy szülő gyermekkel		együtt		két családból álló		három és több családból álló		együtt			
2011	2016	2011	2016	2011	2016	2011	2016	2011	2016	2011	2016	2011	2016
255616	254786	54691	47273	310307	302059	8879	12028	521	1010	9400	13038	319707	315097

Jászberényi Járás 2016

családháztartás	nem családháztartás			összesen	száz háztartásra jutó	
	egyszemélyes	egyéb összetételű	együtt		személy	foglalkoztatott
13971	6164	604	6768	20739	240	112

családháztartás

egy családból álló háztartás			több családból álló háztartás	összesen
háaspár és élettársi kapcsolat együtt	egy szülő gyermekkel	együtt		
11 462	2229	13691	280	13971

Forrás: KSH

I.13. Lakásállomány

A KSH (Magyarország Közigazgatási Helynévkönyve 2015. január 1.) adatai szerint Jász-Nagykun-Szolnok megyében Szolnok – megyei jogú város – terület 18 723 hektár, a lakónépesség száma 72 786, a lakások száma 34 622, Jászberény terület 22 136 hektár, a lakónépesség száma 26 372, a lakások száma 12 228. 2016 január hó 1. napján Szolnok lakónépesség száma 72 333, a lakások száma 34 684, Jászberény lakónépesség száma 26 235 fő, lakások száma 12 246. Jászberényben az előző népszámláláshoz képest (12 154 lakás volt) 0.76%-kal több lakás van. Komfortosságot tekintve az előző népszámláláskor a Jászberényi Járásban a lakott lakások (23 420) 45%-a volt összkomfortos, 40%-a komfortos, 3%-a félkomfortos, 11%-a komfort nélküli, 1%-a szükség és egyéb lakás, Jászberényben a lakott lakások 54%-a volt összkomfortos, 36%-a komfortos, 2%-a félkomfortos, 7%-a komfort nélküli és 1%-a szükség és egyéb lakás. A KSH mikrocenzusra vonatkozó tájékoztatója szerint Budapest kivételével minden településtípusra, minden megyére jellemző jelenség a nem lakott lakások számának és lakásállományon belüli arányának növekedése. 2016-ban a lakásállomány több mint 12%-a (1%-kal több mint 2011-ben) tartozott a nem lakott – más célra használt, idényszerűen lakott vagy üresen álló - lakások körébe. A lakott lakások száma 4%-ot meghaladóan csökkent Jász-Nagykun-Szolnok megyében. Budapesten, Pest és Győr-Moson-Sopron megyében volt több lakott lakás, mint a legutóbbi népszámláláskor. 2016-ban a lakott lakások 98%-a magánszemélyek, 1.3%-a települési önkormányzatok, kevesebb mint 1%-a egyéb intézmények, szervezetek tulajdonában volt. Tulajdonosként élt a lakásban a lakók 90%-a, bérlőként 8.3%-a, más jogcímen 1.4%-a. A lakott lakások 6.6%-a egyszobás, 32%-a kétszobás, 33%-a háromszobás és 29%-a négy és annál több szobás. A megyék többségében a lakások legnagyobb része háromszobás, Jász-Nagykun-Szolnok megyében a lakások döntő hányada kétszobás.

A lakóegységek rendeltetése Jászberényi Járás 2016

év	lakás			lakott üdülő	lakás és lakott üdülő együtt	lakott egyéb lakóegység	összesen
	lakott	nem lakott	együtt				
2011	20 547	2857	23 404	16	23 420	137	23 557
2016	20 045	3430	23 475	-	23 475	21	23 496

A lakott lakások szobaszám és tulajdonjellege szerint Jászberényi Járás 2016

év	szobaszám				tulajdon jellege			összesen
	1	2	3	4-	magánszemély tulajdona	önkormányzat tulajdona	más intézmény, szervezet tulajdona	
2011	2122	9338	8294	3666	22894	277	249	23420
2016	817	6021	8239	4968	19837	106	102	20045

Forrás: KSH

I.14. Népeség-növekedés

Magyarország közigazgatási helynévkönyve 2016 január 1. adatait összevetve az egy évvel korábbi adatokkal megállapítható, hogy hazánk területén 2015. január hó 1. napjáról 2016. január hó első napjára emelkedett a lakónépesség száma Budapest (+1789 fő), Fejér megye (+836 fő), Győr-Moson-Sopron megye (+2579 fő), Pest megye (+8426 fő) és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (+718 fő) közigazgatási területén. Győr-Moson-Sopron megye 183 települését tekintve Győr és Sopron megyei jogú városokban, 10 városból 8 városban, mind a négy nagyközségben, 167 községből pedig 102 községben emelkedett a lakónépesség száma. Fejér megye 108 települése (2 megyei jogú város, 15 város, 12 nagyközség, 79 község) közül 7 városban, 4 nagyközségben és 38 községben volt lakónépesség növekedés. Pest megye 187 helysége esetében (1 megyei jogú város, 53 város, 24 nagyközség, 109 község) Érd megyei jogú városban, 34 városban, 14 nagyközségben és 57 községben volt népességnövekedés. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 229 településéből (1 megyei jogú város, 27 város, 16 nagyközség, 185 község) 4 városban, 6 nagyközségben és 100 községben volt népességnövekedés. Budapest főváros lakónépessége 1 757 618 főről 1 759 407 főre, 1789 fővel emelkedett (+0.1%). A főváros 23 kerületéből az I., II., III., IV., V., XIII., XIV., XV., XVI., XVII., XVIII., XXI., XXII. és XXIII. kerületekben növekedett a lakónépesség száma.

Hasonló lakónépességű városok

Budapest kerületei	2015. január 1. 2016. január 1.			
I.	24 933 fő	25 196 fő	+263 fő	+1.1%
V.	26 277 fő	26 284 fő	+7 fő	+0.2%
VI.	38 757 fő	38 504 fő	-253 fő	-0.7%
XXIII.	22 833 fő	23 641 fő	+808 fő	+3.5%

Közép-Magyarország

Pest megye

Budaörs	28 045 fő	28 394 fő	+349 fő	+1.2%
Cegléd	35 885 fő	35 616 fő	-269 fő	-0.8%
Gödöllő	32 720 fő	32 437 fő	-283 fő	-0.9%
Szentendre	25 542 fő	25 802 fő	+260 fő	+1%
Szigetszentmiklós	35 656 fő	36 330 fő	+674 fő	+1.9%
Vác	33 169 fő	32 981 fő	-188 fő	-0.6%

Közép-Dunántúl

Fejér megye-

Komárom-Esztergom megye

Esztergom	28 102 fő	27 990 fő	-112 fő	-0.4%
Veszprém megye				
Ajka	28 487 fő	28 284 fő	-203 fő	-0.7%
Pápa	31 190 fő	31 011 fő	-179 fő	-0.6%

Nyugat-Dunántúl

Győr-Moson-Sopron megye

Mosonmagyaróvár	32 752 fő	32 856 fő	+104 fő	+0.3%
Vas megye -				
Zala megye -				

Dél-Dunántúl

Baranya megye-

Somogy megye

Siófok	25 386 fő	25 364 fő	-22 fő	-0.1%
Tolna megye				
Szekszárd	33 032 fő	32 844 fő	-188 fő	-0.6%

Észak-Magyarország

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Kazincbarcika	27 487 fő	27 078 fő	-409 fő	-1.5%
Ózd	33 493 fő	33 141 fő	-352 fő	-1.1%

Heves megye

Gyöngyös	30 190 fő	29 920 fő	-270 fő	-0.9%
----------	-----------	-----------	---------	-------

Nógrád megye

Salgótarján	35 811 fő	35 188 fő	- 623 fő	-1.7%
-------------	-----------	-----------	----------	-------

Észak-Alföld

Hajdú-Bihar megye

Hajdúböszörmény	31 224 fő	30 951 fő	-273 fő	-0.9%
-----------------	-----------	-----------	---------	-------

Jász-Nagykun-Szolnok megye

Jászberény	26 372 fő	26 235 fő	-137 fő	-0.5%
------------	-----------	-----------	---------	-------

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye -

Dél-Alföld

Bács-Kiskun megye

Baja	35 718 fő	35 411 fő	-307 fő	-0.9%
------	-----------	-----------	---------	-------

Kiskunfélegyháza	29 153 fő	29 138 fő	- 15 fő	-0.1%
------------------	-----------	-----------	---------	-------

Kiskunhalas	27 714 fő	27 470 fő	-244 fő	-0.9%
-------------	-----------	-----------	---------	-------

Békés megye

Gyula	30 658 fő	30 318 fő	-340 fő	-1.1%
-------	-----------	-----------	---------	-------

Orosháza	28 356 fő	28 093 fő	-263 fő	-1%
----------	-----------	-----------	---------	-----

Csongrád megye

Szentes	27 898 fő	27 695 fő	-203 fő	-0.7%
---------	-----------	-----------	---------	-------

A 25 000 – 40 000 lakónépességű magyarországi városokat tekintve megállapítható, hogy Pest megyében Budaörs, Szentendre, Szigetszentmiklós, Győr-Moson-Sopron megyében Mosonmagyaróvár településeken, valamint Budapest I., V., és XXIII. kerületében növekedett a lakónépesség száma 2%-ot meg nem haladó mértékben, kivéve a XXIII. kerület, ahol a növekedés mértéke 3.5%-os volt. A többi település esetében tovább folytatódott a népesség csökkenése, 28 városból 21 városban, döntően 1%-ot meg nem haladó mértékben (16 város), Jászberény esetében 0.5% a csökkenés, 1% vagy azt meghaladó mértékű a csökkenés Kazincbarcika, Ózd, Salgótarján, Gyula és Orosháza esetében. A 40 000 feletti lakónépességű városok közül folyamatosan növekszik Dunakeszi népessége, a megyei jogú városok közül Érd, Győr, Sopron, Szeged, Szombathely népessége, Nyíregyháza lakónépessége 4 éve folyamatosan meghaladja a 118 000 főt.

Vándorlás

A magyar állampolgárok nemzetközi vándorlása KSH

év	bevándorló			kivándorló
	külföldön születettek	Magyarországon születettek	összesen	
2010	60	1575	1635	7318
2011	3061	2443	5504	12 413
2012	9168	4194	13 362	12 964
2013	8364	9354	17 718	21 580
2014	17 221	11 356	28 577	31 385
2015	17 747	14 810	32 557	32 852
2016	13 600	16 215	29 815	29 425

A Hivatal tájékoztatása szerint a múlt évben a jászberényi lakosok közül 13 fő települt külföldre és 17 – honosítás révén magyar állampolgárságot szerzett külföldi - személy létesített állandó lakóhelyet Jászberény város közigazgatási területén. A külföldre települtek között 2 család (házaspár 3 gyermekével, anya gyermekével), 1 gyermeket pedig örökbe fogadtak. Korcsoport szerint 0-14 éves 3 fő, 15-19 éves 2 fő, 20-29 éves 1 fő, 30-39 éves 2 fő, 40-50 éves 5 fő.

A lakónépesség változásának tényezői
időszak: 2011. október 1. és 2016. szeptember 30.

terület	élveszületés	halálozás	természetes szaporodás, illetve fogyás	vándorlási különbözet	tényleges szaporodás, illetve fogyás
Budapest	80 734	106 751	- 26 017	61 240	35 223
Megyék					
Bács-Kiskun	22 901	35 192	- 12 291	- 1 568	- 13 859
Baranya	15 523	25 498	- 9 975	- 5 935	- 15 910
Békés	13 838	27 284	- 13 446	- 7 199	- 20 645
Borsod-Abaúj-Zemplén	34 604	47 782	- 13 178	- 22 010	- 35 188
Csongrád	16 803	27 033	- 10 230	- 65	- 10 295
Fejér	18 769	26 085	- 7 316	1 527	- 5 789
Győr-Moson-Sopron	19 770	26 744	- 6 974	17 917	10 943
Hajdú-Bihar	25 912	31 299	- 5 387	- 5 801	- 11 188
Heves	13 497	21 452	- 7 955	- 4 683	- 12 638
Jász-Nagykun-Szolnok	17 684	27 453	- 9 769	- 7 257	- 17 026
Komárom-Esztergom	13 982	20 341	- 6 359	- 946	- 7 305
Nógrád	8 405	14 573	- 6 168	- 4 578	- 10 746
Pest	59 222	69 937	- 10 715	43 564	32 849
Somogy	13 179	22 470	- 9 291	- 3 181	- 12 472
Szabolcs-Szatmár-Bereg	29 227	33 412	- 4 185	442	- 3 743
Tolna	9 785	15 386	- 5 601	- 4 215	- 9 816
Vas	9 961	17 339	- 7 378	4 027	- 3 351
Veszprém	14 873	22 334	- 7 461	- 4 360	- 11 821
Zala	10 636	19 298	- 8 662	- 2 352	- 11 014

A fővárosban és a megyékben is többen hunytak el, mint ahányan születtek, így a természetes fogyás a jellemző, többen költöztek a fővárosba, Fejér, Győr-Moson-Sopron, Pest, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyébe, mint ahányan elköltöztek, a lakónépesség tényleges növekedése jellemző Budapesten, Győr-Moson-Sopron és Pest megyében. A KSH népszámlálási adatai szerint a 2001-2011 közötti időszakot tekintve Pest megyében az élveszületések száma meghaladta a halálozások számát Érd, Budakalász, Budakeszi, Budaörs, Dunakeszi, Gyál, Halásztelek, Kistarcsa, Százhalombatta, Szentendre, Szigethalom, Szigetszentmiklós településeken. Nyíregyháza városában ezen időszak alatt 12 887 volt a születések száma és 12 891 a halálozás.

1.15. A lakónépességet megtartó települések

Budaörs a budapesti agglomerációban található. A településtől délre halad az M1 és M7 autópálya közös szakasza, Budapest nyugati kapuja, a Budaörsi-medencében terül el. Határában nyitották meg 1935-ben a Budaörsi repülőtér, a főváros térségének első polgári repülőtérét. 2009-ben Magyarország leggazdagabb települése volt. Több bevásárló centrum található a város területén. Budaörs Város Önkormányzatának a 2013-2018 közötti időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programja tartalmazza, hogy a településen már a XVIII. században élénk ipari tevékenység vette kezdetét. Napjainkra a számos odatelepült cég meghatározó szerepet tölt be a város gazdaságában. A fő közlekedési útvonalak, valamint a főváros közelsége számos vállalat számára rendkívüli vonzerőt jelent, az autópálya mellett számos kereskedelmi központ található. Az autópálya és a mellette megtelepült szolgáltató cégek a város gazdaságában is meghatározó szerepet töltenek be, melyek jelenléte a helyi adóbevételek szempontjából kulcsfontosságú. Multinacionális vállalatok, számos kis- és középvállalkozás telepedett meg Budaörsön. Az újabb befektetők letelepedését elősegítette a kedvező iparüzési adó alkalmazása. A városban működő nagyvállalatoknak, illetve a kis- és középvállalkozásoknak köszönhetően a település foglalkoztatási helyzete alapvetően jó volt. A munkanélküliség mértéke jóval az országos átlag alatt maradt. Budaörs város elkötelezett a tudás-intenzív iparágakban tevékenykedő kis- és középvállalatok, valamint a kereskedelmi és logisztikai

centrumok mellett. 2011-ben az országos átlag szerint 69 működő vállalkozás jutott ezer lakosra, Budaörsön ez az érték 109 volt. Az infrastrukturális beruházásokban a lakosság életminőségének javítása, valamint a környezetvédelmi jellegű beruházások dominálnak. Budaörs vezetése komoly hangsúlyt fektet a város, mint lakóhely még vonzóbbá, emberközpontúvá tételére. Budaörs tömegközlekedése jelentős, a városnak saját ingyenes buszjárata és vasútállomása is van. Budapesttel több buszjárat közvetlenül is összeköti. 2011-ben a lakosság 97.8%-a rendelkezett általános iskolai végzettséggel, 70.2%-a érettségivel és 37.5%-a diplomával. A lakosság 6%-a volt munkanélküli. Az önkormányzat települési támogatásokra, személyes gondoskodást nyújtó ellátásokra, ellátási szerződésekre 850 millió forintot költ, bevételeinek 8, kiadásainak 6%-át. A Capital Research Piacutató Intézet által közzétett jelentés szerint a budaörsiek szeretnek a városukban élni, az ötfokú skálán mért átlag 4.3.

Szentendre a Város Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja szerint a Dunakanyar ékköve, soknemzetiségű, mediterrán hangulatú város, Budapesttől alig 20 km-re fekszik. A főváros közelsége mellett számos vonzerővel rendelkezik, így folyamatosan nő az ideköltözések száma. Lakosságát tekintve túlnyomó többségében vannak az aktív korú, 18-59 év között férfiak és nők, a gyermekkorúak (0-14 évesek) száma is magas. Szentendre fiatalos népességszerkezetéből következik, hogy elsősorban a gyermekek ellátására szükséges fokozottabb figyelmet fordítani. A település munkaerő felszívó ereje jelentős, teljes közigazgatási, oktatási, egészségügyi, kulturális és sport intézményi ellátottsággal rendelkezik. A városnak számottevő ipara nincs, kb. 3000 vállalkozás működik. A településen megtalálhatóak a nagyvárosokra jellemző lakótelepek, áruházláncok, kertvárosi részek is. A település népessége folyamatos növekedést mutat, ez köszönhető a születések számának és a betelepülési hullámoknak. A lakónépesség nagy aránya ingázó munkavállaló. A nyilvántartott álláskereső száma az állandó lakónépességhez viszonyítva 3-5%. Szociális bérlakás program indult, melynek keretében az önkormányzat felújítja a bérlakásainak egy részét, ezzel is jobb életkörülményeket teremt a rászorulóknak számára.

Szigetszentmiklós a Város Települési Esélyegyenlőségi Programja 2011-2016 szerint Pest megye délnyugati részén, a főváros agglomerációs övezetében, a Csepel szigeten helyezkedik el. Elsősorban Budapest közelségének, valamint az idetelepült ipari létesítményeknek köszönheti várossá fejlődését. A település szerkezetére jellemző a három részre tagozódás: az új típusú lakótelepi rész, a társasház építkezés és a falusias jellegű magánházak. A település 1986-ban vált nagyközségből várossá. Ipari parkjában számos kis- és közepes vállalat üzemel, nagy szerepe van a logisztikai, raktározási tevékenységnek is. Nagy számban fordulnak elő a kereskedelemhez és a gazdasági működést segítő szolgáltatásokhoz kapcsolódó tevékenységet folytató cégek. Az ipari tevékenységet végző vállalkozások fémalapanyag és fémfeldolgozási termékek, valamint gépek és berendezések gyártásával foglalkoznak. Az ipari park területén befektető cégek pozitív hatást gyakorolnak a város gazdasági életére. A helyi munkaerő foglalkoztatása létbiztonságot teremt, az adóbevételek jelentősek a város számára. A népességszám folyamatos növekedése drasztikus módon 2000-2001 évek után gyorsult fel a város földrajzi fekvésének és a szuburbanizációs folyamatok felgyorsulásának köszönhetően. A város kedvelt célpontja a Budapestről kitelepülő szuburbanizációs rétegeknek. Lakossága nem mutatja az előregedő társadalom képét, a fiatalok aránya az idősök arányához viszonyítva 1.7. A munkanélküliek száma országos összehasonlításban alacsony. Lakásállományának növekedése folyamatos.

Mosonmagyaróvár a Város Önkormányzata 2013-2018 közötti időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programja szerint Győr-Moson-Sopron megye harmadik legnagyobb városa, mely fő közúti útvonalak kereszteződésénél, kelet-nyugati nemzetközi vasúti útvonal mentén fekszik, három repülőtér is könnyen elérhető. Gazdasági teljesítménye, annak növekedése országosan is kiemelkedő, ezt tükrözi a foglalkoztatottak és a munkanélküliek száma is. A kedvező életlehetőségek és a kiváló vállalkozási környezet miatt folyamatosan költöznek a településre. Termálvize az egészségturizmus, gazdag táji és természeti környezete, folyóvizei az ökoturizmus és a sportturizmus fejlesztésének lehetőségét biztosítják. A népesség számának növekedése nem a születések számának növekedése miatt következett be, hanem az odavándorlásnak köszönhetően. A belföldi vándorlás növekedése kompenzálja a születések alacsonyabb számát. Lakosságát előregedés jellemzi. Cél: élhető város

megteremtése, magas színvonalú humán szolgáltatásokat és infrastrukturális feltételeket, minőségi lakókörnyezetet nyújtani a lakók és a beköltözők számára. Intézményrendszerét a demográfiai változásokhoz alkalmazkodva a kereslethez igazítja.

Dunakeszi Város Önkormányzatának 2013-2018 közötti időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programja tartalmazza, hogy a város Budapest agglomerációs övezetében, Pest megyében fekszik. Fontos közlekedési csomópont, a várost kettészeli a 2. sz. főút vonal és a Vác felé tartó vasút vonal. A várost elkerülő M2-es autópályát nemzetközi jelentőséggel bír. Európa északi és déli része között biztosít gyorsforgalmi elérhetőséget. 1977-ben kapott városi rangot. A különböző városrészek összekötésével és a lakóparkok építésével ugrásszerűen megnőtt a népesség. Az ipari parkok létesítésével, a multinacionális cégek, bevásárló centrumok megjelenésével és a kis- és középvállalkozások megerősödésével a gazdasági, szociális problémák gyorsan javultak, munkalehetőséget teremtettek az itt élő lakosságnak. Alvóváros, Budapest közelsége miatt a lakosság igen jelentős része a fővárosban dolgozik. A főváros közúton, vasúton könnyen, rövid idő alatt megközelíthető. A tömegközlekedés jól igazodik a lakosság igényeihez, a városi buszok ingyen használhatóak. Lakossága a megyei átlagtól kedvezőbb képzettségi struktúrával rendelkezik, magasabb az érettségizettek, diplomások aránya. A város kedvező földrajzi adottságai, Budapest közelsége, korszerűsödő infrastruktúrája, a nagyberuházású ipari- és lakópark építések vonzzák a betelepülőket. Az elmúlt öt évben az ipari parkban történt beruházások, a gazdasági társaságok és a kisvállalkozások ugrásszerű növekedésével új munkahelyek születtek. Javult a város infrastruktúrája, bővült és korszerűsödött az életminőséget befolyásoló közellátás és javult a közbiztonság. Dunakeszi a budapesti agglomeráció egyik legnagyobb ütemben fejlődő városa, népességszáma évről-évre folyamatosan növekedik. A városban az ivóvíz ellátás, elektromos ellátás, vezetékes gázellátás 100%-os, a szennyvízcsatorna-hálózat az ingatlanok 99%-ában van kiépítve. Népessége a betelepülők magas létszámának köszönhetően folyamatosan növekszik. A lakosság korösszetétele atipikus, 0-18 éves fiatalok aránya 22%, 63 éven felüliek aránya 14%. Szükséges az infrastruktúra, épített környezet további fejlesztése, és a fiatal korosztály igényeihez igazítása. Főként a főváros peremkerületeiből költöznek ide a jobb életminőség miatt. A magas színvonalú közszolgáltatások, a kedvező munkaerő-piaci helyzet és a kertvárosias jelleg magas számban vonzotta, főként a fiatal családokat.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának a 2013-2018 közötti időszakra vonatkozó helyi esélyegyenlőségi programja tartalmazza, hogy Nyíregyháza az ország hetedik legnagyobb városa, mely megközelíthető közúton, vasúton, légi úton. Kiemelt szerepkörét másfél századdal ezelőtt a vasúthálózat építése indította meg, jelenleg észak-kelet Magyarország legjelentősebb vasúti csomópontja. A város központi részébe tömörül a népesség 20%-a, itt koncentrálódnak a közfunkciót betöltő, kereskedelmi és szolgáltató intézmények. A belváros köré nagy népsűrűségű lakótelepek épültek, amelyek a város területének 4%-án a lakosság 26%-át tömörítik. A kertvárosias és falusias jellegű területeken él a lakosság 43%-a. Az ipartelepek együttes területe megközelíti a 6 km²-t. A város peremterületein több nagyobb bevásárlóközpont épült. A népesség 14.9%-a gyermekkorú, a 15-64 év közötti aktív korúak aránya 71.2%, az idősek aránya 13.9%. Nagy problémát jelent a tartós munkanélküliség (9%).

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja (2015) tartalmazza, hogy ez az Alpokalján fekvő város elsősorban ipari és kereskedelmi központ, de a határ menti fekvés és a közlekedési csomópont miatt fontos logisztikai centrum is. A teljesítmény és a foglalkoztatás alapján a gazdaság húzóágazata a gépipar, azon belül is a közúti járműalkatrészek gyártása és a villamos berendezések előállítás. Fontos szerepet tölt be a nagy- és kiskereskedelem, elsősorban a nemzetközi üzletláncok letelepedése következtében. Szombathely gazdaságában hagyományosan fontos szerepet tölt be az ipar, azon belül is a feldolgozóipar. 2010-ben a Vas megyében működő ipari vállalkozások 37%-a szombathelyi székhelyű, a megyében működő egymilliárd forint feletti árbevételt elérő 14 vállalkozás közül 6-nak volt Szombathely a központja. A városban működő külföldi tulajdonú nagyvállalatok fejlesztései nyomán 2011 óta több mint 2000 új munkahely jött létre. Magyarország 10. legnépesebb városa. A jobb munkalehetőség, a magasabb életszínvonal vonzereje miatt a korábbi évtizedekben a városba beköltözés volt a jellemző. 2008-tól magasabb volt a városba vándorlók száma az elvándoroltak számánál, a halálozások száma minden

évben több volt az élve születéseknél. Cél: a gyermekvállalás ösztönzése, gyermekbarát köz-, és gazdasági szféra kialakításának ösztönzése.

Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programja (2015) tartalmazza, hogy Sopron Magyarország nyugati határa mellett, az Alpok lábánál, Bécstől 60 km-re, Budapesttől 220 km-re található. A természeti környezet hazánk egyik legszebb, legkellemesebb üdülőhelyévé avatja, további vonzerőt jelent a soproni borvidék. Lakónépessége növekvő tendenciát mutat, az országon belüli vándorlás egyik célállomása, döntően a határ közelsége miatti külföldi munkavállalás lehetősége okán. Sok család nem végső letelepedési szándékkal keresi fel a várost, csupán egy megállóként tekintenek Sopronra a nyugati letelepedés előtt. A minimális mértékű természetes fogyás nincs hatással a nagymértékű népességnövekedésre, melynek elsődleges oka az odavándorlás. A városba és a környékre települt munkahelyek miatt folyamatos a munkaerő-felvétel betanított munkások számára. Ausztria munkaerő-feltevő hatása erősen érvényesül, ezért a városban hiányszakmák is jelentkeznek. Emellett jelen van a tartós munkanélküliség is, a magasabb végzettségű, speciális szaktudású pályakezdekők és az 50 év felettiek elhelyezkedési esélyei nem javultak.

Érd Megyei Jogú Város Önkormányzatának a 2013-2018 közötti időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programja szerint Érd a budapesti agglomeráció legnagyobb lélekszámú települése, mely Budapesttől 20 km-re fekszik. A város lakossága folyamatosan, évi csaknem 1000 fővel növekszik, ez évente átlagosan 1% növekedést mutat. A népességszaporodás elsősorban a bevándorlásnak köszönhető, mivel 2009 óta többen halnak meg Érden, mint ahányan születnek. Magas a nyugdíjas korúak száma, de nő a 0-14 évesek aránya is, ami szükségessé teszi az óvodai, iskolai férőhelyek felülvizsgálatát. Az elvándorlások száma is növekszik, ezért szükségesek a gyermekvállalást segítő lépések. A város kedvelt lakóhelyéül szolgál – a jó közlekedési viszonyoknak köszönhetően – a fővárosban munkát vállalt családok részére, ez a település kertvárosi jellegét erősíti. Jelentős az építőipar és az ezzel kapcsolatos tevékenység, az ingatlan beruházással kapcsolatos tevékenység, a fuvarozói, kereskedelmi, egyéb pénzügyi tevékenység, számottevő az egészségügyi és közérzetjavító szolgáltatásokat végzők száma. Nagy számban foglalkoznak gépjárműjavítással, különböző kereskedelmi szolgáltatásokkal, minimális a gyártói tevékenységet folytatók száma, nőtt a pénzügyi tevékenységet, üzleti (élelmiszer, ruházat), vendéglátói feladatokat végzők száma. Ez a népességszámot tekintve mindinkább erősödő település komoly gazdasági lehetőségeket rejt magában, földrajzi elhelyezkedéséből, közlekedési adottságaiból fakadóan elsősorban a logisztikai, nagykereskedelmi, raktározási tevékenység erősödésére lehet számítani. A lakosságszám növekedése további fejlesztéseket tesz szükségessé.

II. Támogatási formák alanyi jogon, szociális rászorultság alapján

A népességfogyás mérséklését, letelepedést előmozdító elsődleges lehetőség a települési szintű támogatási rendszer elemeinek folyamatos biztosítása, esetleges bővítése, kiterjesztése, új ellátási formák bevezetése, továbbá a közvetlen támogatási formák áttekintése mellett, a cél megvalósítását közvetett módon biztosító, a mindenkor hatályos jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő és a helyi igényekhez igazodó intézményrendszer hatékony működésének, valamint a munkahelyteremtésnek az elősegítése, és a tanulók jövőjét megalapozó képzésekhez nyújtható ösztöndíj-támogatásnak a biztosítása. A cél megvalósításának előfeltétele a települési szintű támogatási rendszer, és az azt meghatározó önkormányzati rendeletek folyamatos felülvizsgálata a mindenkor hatályos, vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel összhangban. A települések támogatási rendszerében egyaránt megtalálható a törvényi felhatalmazáson alapuló, kötelezően szabályozandó forma, és az önként vállalt feladatként - költségvetési rendeletben elfogadott forrás függvényében - biztosított típus. Az önálló, helyi sajátosságokhoz igazodó támogatási forma mellett jelen van a mindenkor hatályos jogszabályi rendelkezésekhez igazodó, kiegészítő jellegű támogatás is. A népességfogyás mérséklése, a népesség számának emelkedése az élveszületések számának emelkedéséből, a településre történő vándorlásból adódhat, ha ezek együttes mértéke meghaladja a halálozások számát. A születések számának

emelkedését segíthetik a családpolitikai intézkedések, az újszülöttek életkezdési támogatása, egyéb támogatások.

Nyíregyháza az ország hetedik legnagyobb városa, mely *növekvő lakosságszámát a településre beköltözőknek köszönhet, de itt a születésszám is magasabb volt az országos átlagnál. A növekvő születésszám oka a város vezetése szerint a város stabilá, vonzóvá vált gazdasága mellett a helyi önkormányzat által megerősített szociális rendszer, illetve a kidolgozott ifjúsági támogatási koncepció végrehajtása is ösztönzi a fiatalok gyermekvállalását.* A város vezetése erőforrásként tekint a fiatalokra, szándékuk az volt, hogy olyan koncepciót dolgozzanak ki, mely a valós szükségletekre épít, reagál. A városban működő felsőfokú oktatási intézmények közel 10 000 hallgató oktatást végzik. A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kara a Humannet Alapítvánnyal együttműködésben a nyíregyházi polgármesteri hivatal támogatásával készítette el *Nyíregyháza Ifjúsága 2015 című tanulmányt*, mely a város ifjúsági koncepciójához nyújtott segítséget, mivel témakörei között szerepelt a család, családi állapot, gyermekvállalási, családalapítási tervek, oktatás, munkavállalás, a külföldi munka a külföldi tanulás szándéka, a gazdasági helyzet, a médiahasználat, a kultúrához való viszony, sport és szabadidő, közösségi-, közéleti aktivitás, annak vizsgálata, hogy a fiatalok mennyire vesznek részt a város életében. Kérdőíves adatfelvétellel vizsgálták a 15-18 és a 19-29 éves korcsoportokat hogyan élnek, mit gondolnak az életükről. *A kutatás vezetője dr. Huszti Éva szociológus, a Debreceni Egyetem Egészségügyi Karának oktatója* volt, aki elmondta, hogy a vizsgálathoz a Magyar Ifjúság 2012-es kutatást vették alapul. Vizsgálati szempont volt, hogyan élik meg a fiatalok, a 19-29 éves korosztály a mindennapjaikat, mennyire tapasztalják meg azt, hogy kifutnak a pénzből a hónap végére. Az adatokból az tűnt ki, hogy nagyon nehéz feladatot jelent számukra az önálló lábra állás, mert nehezebb munkát találni, mint az ország fejlettebb területein. A kutatásból kiderült, hogy a fiatalok úgy gondolkodnak a munkanélküliségről, mintha nem lenne olyan nagy probléma, szükséges rossz állapot, mindenkinek át kell esnie rajta. Optimistán állnak ehhez a kérdéshez, úgy vélik, hat hónapon belül biztosan el tudnak majd helyezkedni az iskolai tanulmányok befejezése után. A munkahelyválasztással kapcsolatban a 15 és 18 év közöttiek azt tartják fontosnak, hogy érdekes és izgalmas legyen az ellátandó feladat, kevés stressz-helyzettel találkozzanak, az idősebbek a jó fizetés szükségességét és a lakóhely közelségét emelték ki. Motiváltak a tanulásra, a 15-18 évesek 90%-a akar tovább tanulni. A család és gyermekvállalás kérdése területén a nyíregyházi fiatalok tradicionális értékeket vallanak, család- és gyermek centrikusak, a hagyományos nukleáris családban képzelik el a jövőjüket: anya, apa és két gyerek. Házasságpártiak, a 15-18 évesek jobban, mint a 19-29 évesek. A fiatalok pozitívan látják a jövőjüket, tudatosan tervezik az életüket. Úgy vélik, hogy könnyen el tudnak majd helyezkedni a munka világában. Ugyanakkor magas az aránya a 15-18 évesek között azoknak, akik azt mondják, hogy benne van a jövőképükben a külföldi tanulás is. Azután terveik szerint haza jönnének, és itthon dolgoznának, de sokaknál benne van a külföldi munkavállalás lehetősége, így gondolkodásukban szabadak, jövőtervezésükben tudatosak, motiváltak. A 19-29 évesek talán egy kicsit visszafogottabbak, ők közelebb lévén a munkaerőpiachoz látják az elhelyezkedés, illetve a továbbtanulás nehézségeit is. Látják, hogy egy jó munka megszerzéséhez nem elég a tudás, gyakorlati munkatapasztalat és kapcsolati tőke is kell a sikeres munkavállaláshoz.

A koncepció olyan *célokat* tartalmaz, amelyek hozzájárulnak a *fiatalok élethelyzetének javításához, a családalapítás és a gyermekvállalás megkönnyítéséhez. Kiemelt feladat a fiatalok helyben tartása, életkezdésének és életpályájának támogatása, életfeltételeinek javítása, tehetség és képességek kibontakoztatásának segítése. Cél: a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt, ifjúságot érintő problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedések megtétele. A városban maradás, letelepedés szempontjából leginkább szükséges az önálló lakhatás, külön háztartás kialakításának, munkalehetőség biztosításának, vállalkozóvá válásnak, részmunkaidős foglalkoztatásnak, a helyben megvalósuló, ösztöndíjjal támogatott továbbtanulásnak az elősegítése. Kiemelt terület a fiatalok lakhatásának támogatása: önkormányzati lakásállomány javítása, lakbér támogatási rendszer fenntartása, a szociális ellátórendszeren keresztül nyújtott ellátások fenntartása, valamint a gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményrendszer fenntartása: gyermekszámhoz igazodó bölcsődei, óvodai ellátás biztosítása, intézmények felújítása, korszerűsítése, szükség szerint férőhelyek számának bővítése, a*

bölcsődei ellátás térítésmentes biztosítása, mely segíti a családalapítást és a fiatalok munkaerő-piaci pozícióit.

A Jászberény Városi Önkormányzat támogatást nyújt munkahelyteremtéshez ***a vállalkozások beruházás ösztönzési és munkahely teremtési helyi támogatásának programjáról szóló 22/2014. (VII. 17.) önkormányzati rendelet alapján***, mely a Jászberény város közigazgatási területén székhellyel, telephellyel vagy fiókteleppel rendelkező nagyvállalkozások, valamint a kis- és középvállalkozások támogatására irányul, beruházási, foglalkoztatási jellegű, vissza nem térítendő támogatás.

II.1. Gyermekvállalást, gyermeknevelést segítő támogatások

II.1.1. A fiatal családok gyermekvállalásának ösztönzésére több önkormányzat kíván segítséget nyújtani a háztartásában újszülött gyermeket nevelő ***szülő részére alanyi jogon*** a gyermek fogadásához ***babaköszöntő csomag (természetbeni támogatás)*** formájában települési támogatás keretében. ***10-15.000.- Ft értékű támogatási csomag tartalmazhat gyermekruházatot, babaápolási szereket, a gyermek gondozását segítő tárgyakat, kiadványokat.*** A gyermek születését követő meghatározott időtartamon belül a védőnőktől kaphatják meg a településen lakóhellyel rendelkező szülők. (Újpest Babaköszöntő Program, Budapest V. kerület, Budapest XVIII. kerület Gólyahír Program, Budapest XXI. kerület, Soroksár, Budaörs). ***Nyíregyháza kelengyetámogatást*** nyújt eseti pénzbeli támogatásként települési támogatás keretében annak a ***szociálisan rászorult szülőnek***, akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át, egyedülálló esetén 200%-át. A támogatás mértéke ***gyermekenként 10.000.- Ft.***

II.1.2. A gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás: Települési támogatás keretében a ***szociálisan rászoruló családok részére*** nyújtott ***pénzbeli támogatás***, melyet a településen lakóhellyel rendelkező szülő igényelhet gyermeke születését követő meghatározott időtartamon belül a gyermeket gondozó családban egy főre jutó jövedelemtől függően. ***Újpest*** önkormányzata ***gyermekenként 20.000.- Ft*** támogatást biztosít a szülőnek, ha családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének háromszorosát. ***Soroksár 50.000.- Ft születési támogatást biztosít Erzsébet-utalvány formájában***, ha a családban egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének tízszeresét, ***feltéve, hogy a kérelmező vagy házastársa/élettársa, a kérelem benyújtását közvetlenül megelőző két éven belül 250 nap munkaviszonyt tud igazolni.*** ***Budapest I. kerület*** Budavári Önkormányzat Képviselő-testülete egyszeri születési támogatást biztosít települési támogatás keretében a bejelentett lakóhellyel rendelkező és életvitelszerűen is ott élő szülőnek a gyermek születése esetén, ha családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének ötszörösét, ha a gyermekét saját háztartásában neveli. A támogatás összege ***gyermekenként 75.000.- Ft.*** A kérelem a gyermek születését követő 6 hónapon belül nyújtható be. ***Szeged:*** szülési támogatást biztosít a gyermek születésekor Szeged közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel rendelkező és életvitelszerűen is Szegeden élő, újszülöttet saját háztartásában nevelő, gondozó szülő részére ***alanyi jogon***. A gyermek születését követő 6 hónapon belül kérelmezhető támogatás, melynek összege ***gyermekenként 25.000.- Ft.*** E támogatás a 2017. január 1-jét követően született gyermekek után igényelhető. ***Budapest XIV. kerület és Budaörs alanyi jogon 30.000.- Ft születési támogatást*** biztosít a gyermek születésekor, a gyermek neveléséhez nyújtott egyösszegű hozzájárulásként.

II.1.3. Pénzbeli gondozási támogatást biztosít havonta ***Budaörs*** önkormányzata az ***iker*** vagy többes ikergyermek ***gondozását végző szociális rászoruló családok részére a gyermek 12 hónapos koráig*** települési támogatás keretében, ha a gyermekeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének háromszorosát. A havi támogatás mértéke ***60.-120.000.- Ft.***

A Jászberény Városi Önkormányzat ***szociális rászorultság alapján*** települési támogatás keretében nyújt eseti támogatást a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, a ***gyermek***

iskoláztatásához, a gyermek óvodáztatásának költségeihez, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a gyermek egészséges fejlődése biztosításának költségeihez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt *anyagi segítségre szoruló család részére, ha az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének háromszorosát.* A támogatás mértéke alkalmanként az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 40%-a, jelenleg 11.400.- Ft lehet.

II.1.4. Életkezési támogatás

- Fiatalok helyi életkezési támogatása: *Budaörs szociális rászorultság alapján gyermekeként 30.000.- Ft életkezési kiegészítő támogatást nyújt* a gyermek születését követő 1 éven belül, ha a gyermeket nevelő családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének kétszeresét. *Budapest V. kerület 170.000.- Ft támogatást biztosít a kerületi újszülötteknek alanyi jogon.*

A Jászberény Városi Önkormányzat *alanyi jogon*, a törvényes képviselő kérelmére egyszeri önkormányzati *életkezési támogatásban részesíti* azt a jászberényi lakcímmel rendelkező *újszülöttet*, akinek legalább az egyik törvényes képviselője a gyermek születésekor és az azt megelőző legalább 1 éve folyamatosan Jászberény város közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkezik, és a kérelem beadásakor életvitelszerűen is a gyermekkel együtt Jászberényben él. A támogatás összege gyermekeként **40.000.- Ft.** E támogatási összeg a gyermek nevére szóló Kincstári Start-értékpapírszámlára kerül utalásra. A megállapított támogatást utólag, a tárgy hónapot követő hónap 5. napjáig kell folyósítani, a folyósításról a jegyző gondoskodik.

E támogatás kamatokkal növelt összegét a gyermek 18. életévének betöltését követően veheti fel. A megállapított támogatás kifizetésére, felhasználására vonatkozóan a fiatalok életkezési támogatásáról szóló törvény rendelkezései az irányadók. A támogatás iránti kérelmet a gyermek törvényes képviselője a gyermek születésétől számított 12 hónapon belül nyújthatja be.

E támogatás a múlt évben 108 gyermek részére került megállapításra.

II.1.5 Védőoltások támogatása a gyermekek egészséges fejlődése érdekében

A gyermekek egészséges fejlődését biztosító ajánlott védőoltásokat több önkormányzat támogatja alanyi jogon (Budapest V. kerület) a településen élő gyermekek számára, van ahol szociális rászorultság alapján van lehetősége a gyermek törvényes képviselőjének támogatást igényelnie.

Jászberény önkormányzata a múlt évben vezette be az önkormányzati védőoltási programot preventív céllal, a jászberényi gyermekek egészséges fejlődésének költségeihez való hozzájárulásként alanyi jogon. E program keretében a tárgyévben 6 hetes kort betöltő gyermekek részére térítésmentesen biztosítja a súlyos rotavírus fertőzés elleni védőoltást, a tárgyévben 15 hónapos kort betöltő gyermekek részére térítésmentesen biztosítja a bárányhimlő (varicella zoster vírus) elleni védőoltást a gyermek törvényes képviselőjének kérelmére.

II.2. Lakhatási támogatás

A lakásfenntartás költségeihez szociális rászorultság alapján az önkormányzatok nyújtanak rendszeres havi támogatást általában helyi lakásfenntartási támogatásként, hulladékszállítási díjtámogatásként, továbbá biztosítanak önkormányzati bérlakásokat lehetőségeikhez mérten a rászoruló családok részére, lakbértámogatásban részesítik az önkormányzati tulajdonban lévő lakások lakóit.

II.2.1. Lakbértámogatás nem önkormányzati bérlakásban élőknek: *Budaörs* önkormányzata *szociális rászorultság alapján* lakbértámogatást nyújt a város területén nem önkormányzati, nem állami tulajdonban lévő bérlakásban élő, gyermeke(ke)t eltartó családnak, ha legalább 1 éve rendelkeznek bejelentett lakóhellyel és életvitelszerűen is ott élnek, vagyonuk nincs, a családban egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250%-át és a bérelt lakás mértéke nem haladja meg a rendeletben meghatározott mértéket. A támogatás mértéke a lakbér 25%-a, de legfeljebb havi 15.000.- Ft. *Szombathely* önkormányzata *szociális rászorultság alapján* biztosít a bérleti díjhoz támogatást a nem önkormányzati tulajdonban lévő lakás bérlőjének, a háztartásban élő személyek számától, egy főre jutó havi jövedelemtől, a bérelt

lakás nagyságától függően, ha a háztartásban élők egyikének sincs vagyona, de a támogatás mértéke havonta a 20.000.- Ft-ot nem haladhatja meg. **Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata a szociális bérlakást igénylő és nem önkormányzati vagy állami tulajdonban lévő bérlakásban bérlőként lakó személy részére lakbértámogatást nyújt**, melynek havi mértéke a bérleti díj 60%-a, de legfeljebb 10.000.- Ft, háztartásában kiskorú gyermeket nevelő bérlő esetén legfeljebb 17.000.- Ft.

A Jászberény Városi Önkormányzat a **szociálisan rászoruló háztartások lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadásainak viseléséhez nyújt települési támogatást** elsősorban természetbeni szociális ellátás formájában a szociálisan rászoruló háztartások részére az ingatlan fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadás: villanyáram-, a víz – és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díja, bérleti díj, tüzelőanyag költségének viseléséhez. A támogatás a kérelmező által életvitelszerűen lakott ingatlanra vonatkozóan felmerült, kérelmező nevére szóló számlával igazolt kiadáshoz kérhető, feltéve, hogy az ingatlan hasznosításából nincs jövedelem. A természetbeni támogatás folyósítása a szolgáltató részére történik és annak összegét a támogatással érintett költség tekintetében a szolgáltató írja jóvá. **Ebben az évben a lakásfenntartás költségeihez való hozzájárulásként a jelenlegi lakhatási támogatás kiegészült lakbértámogatással, a jogosultsági feltételek közül a háztartásban egy főre jutó jövedelmi értékhatár az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének kétszereséről két és félszeresére, egyszemélyes háztartásnál két és félszereséről háromszorosára emelkedik, így többen igényelhetnek rendszeres támogatást, bővül az igénybevevői kör, továbbá emelkedik a támogatás havi összege jövedelemtől függően a lakhatás költségeinek mérséklése, hátralék kialakulásának megelőzése érdekében.** A lakhatási támogatási rendszer kiegészítése lakbértámogatással elsődlegesen azon szociálisan rászoruló személyek, gyermeket nevelő családok, fiatalok részére jelenthet támogatást, akik szociális bérlakás igénylésére jogosultak lennének az önkormányzat tulajdonában lévő lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérletének szabályairól, a lakbér mértékének megállapításáról szóló 22/2011. (VI. 9.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: bérbeadási rendelet) szerint, de nem tudunk részükre lakást biztosítani, ezért önerőből kell megoldaniuk (átmenetileg, időszakosan, hosszabb távon) bérlet útján lakhatásukat. Részükre támogatás nyújtása indokolt lakhatásuk megoldása, hajléktalanság elkerülése érdekében, tekintettel arra is, hogy a hajléktalan személyek ellátásáról is gondoskodni kell: a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: szociális törvény) 6. §-a szerint a hajléktalan személyek ügyében szociális igazgatási eljárásra az a szociális hatáskört gyakorló szerv illetékes, amelynek illetékességi területét a hajléktalan személy az ellátás igénybevételekor nyilatkozatában tartózkodási helyeként megjelölte. A szociális törvény 7. §-a szerint a települési önkormányzat, tekintet nélkül hatáskörére és illetékességére, köteles az arra rászorulóknak rendkívüli települési támogatást, étkeztést, illetve szállást biztosítani, ha ennek hiánya a rászorulóknak az életét, testi épségét veszélyezteti. Lakbértámogatás a bérlő lakásbérleti költségei – mint folyamatosan megjelenő állandó költség - mérséklése érdekében került bevezetésre, hogy segítse lakhatásának megoldását, a lakás bérleti díjának megfizetését. A KSH 2015 októberében végzett lakásfelmérést. Ennek eredménye szerint: Egy átlagos lakás fenntartásának havi költsége 2015-ben 40.000.- Ft volt. A lakásfenntartás a háztartások jövedelmének átlagosan 22%-át tette ki. A fenntartási költség részét képezi a lakbér, villany-, gáz-, víz és csatornadíj, közös költség, fűtés, szemétszállítás, lakásbiztosítás, ingatlanadó, kommunális adó és egyéb költségek. Az energiára (villany, gáz és fűtés) fordított kiadások aránya a legalacsonyabb jövedelmű háztartások jövedelmének 25%-ára tehető. A magas lakásköltségek leginkább a gyermeküket egyedül nevelő szülőket terhelik, a párban élő idősök lakásfenntartási kiadása aránytalanul magasabb lesz, amikor egyedül maradnak, jövedelmük 19%-ról 26%-ára emelkedik. Nagy megterhelést jelent a lakások fenntartása a legalacsonyabb jövedelmű háztartások esetében. A háztartások teherbíró képességét a jövedelem mellett a gyermekszám is erősen befolyásolja. A három vagy több gyermeket nevelő háztartások 38%-ában folyamatosan megterhelőnek érzik a lakásfenntartást, míg a gyermek nélküli háztartásoknak csak 18%-ában. Az idős egyedülállók negyede összes jövedelmének több mint 35%-át költi a lakás fenntartására, de ezt ritkán tekintik súlyos tehernek. A gyermekes háztartásokban eközben a kevésbé kiugró rezsiköltség is aránytalanul nagy tehernek számít. A megkérdezett háztartások 7%-ában válaszolták, hogy az elmúlt 12 hónapban lakásfenntartási támogatást kaptak a lakásfenntartási kiadásokra. A háztartások 15%-ában előfordult az utóbbi 12 hónapban, hogy pénzhány miatt egyszer vagy többször nem tudták határidőre befizetni a lakbért, a lakáshitel törlesztését, a közüzemi díjat vagy a közös költséget. A

hátralékok 76%-a legfeljebb 3 hónapja állt fenn, 24%-a volt 3 hónapon túli tartozás. Leggyakrabban a háztartás jövedelmének csökkenése miatt keletkezett hátralék. A lakáspiacon megjelenő vevőknek a környezet minősége, biztonsága és az alacsony rezszi volt a legfontosabb a lakás kiválasztásakor. Akik lakást béreltek, számukra az alacsony rezszi elsődleges szempont volt.

II.2.2. Hulladékszállítási díjtámogatás: *Budaörs* önkormányzata települési támogatás keretében **átvállalja a szemétszállítási díj fizetését** 120 literes edényméretig **a 70. életévét betöltött személynek, ha egyedül, házastársával, élettársával vagy fogyatékkal élő hozzátartozójával él. Szigetszentmiklós Város Önkormányzata szociális rászorultság alapján nyújt támogatást** annak a **nyugdíjas** személynek, akinek háztartásában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250%-át, egyedül élő esetén 350%-át. A támogatás mértéke a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díj 75%-a.

Jászberényben a hulladékszállítási és kezelési közszolgáltatási díj megfizetéséhez való méltányossági hozzájárulás a 12/2003. (III. 28.) önkormányzati rendelet alapján: **mentesül a díj megfizetés alól az az egyedül élő, fizetésre köteles ingatlantulajdonnal rendelkező személy, aki a díjfizetés évében betölti, vagy már betöltötte 70. életévét és az ingatlant egyedül lakja, hasznosításából jövedelemmel nem rendelkezik. A hozzájárulás a szociálisan rászoruló háztartások esetén a díj 50%-a.**

II.2.3. Budapest V. kerület biztosít támogatást a társasházak felújítására, korszerűsítésére. *Jászberényben* a társasházi ingatlanok felújításához is nyújt támogatást az önkormányzat a 6/2013. (II. 14.) önkormányzati rendelet alapján.

II.2.4. Önkormányzati bérlakások igénybevételének lehetősége az önkormányzat tulajdonában lévő lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérletének szabályairól, a lakbérek mértékének megállapításáról szóló 22/2011. (VI. 9.) önkormányzati rendelet alapján biztosított.

II.2.5. Lakás-karbantartási támogatást biztosít szociális rászorultság alapján **Budapest V. kerület** önkormányzata annak a kerületi lakosnak, akinek háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át, egyedülálló esetén 200%-át. A támogatás nyújtható fűtőberendezés, tűzhely, meleg víz előállító berendezés, kád, mosdó, falikút, mosogató, WC, csaptelep javítása, felújítása, cseréje, elektromos hálózat javítása, cseréje esetén, beázás, csőrepedés után kőműves és hideg-melegburkolási munkálatok elvégzéséhez. Háromévenként egyszer vehető igénybe 80.000.- Ft-ig.

II.3. Letelepedési támogatás, első lakáshoz jutás támogatása

Újpest önkormányzata **támogatja** a saját lakással nem rendelkező 40 év alatti **fiatal házaspárok, élettársak első lakáshoz jutását, amennyiben új lakás építéséhez, használt lakás vásárlásához felhasználják az igénybe vehető szociálpolitikai támogatásokat.** A kerületben letelepedő párok **700.000.- Ft egyösszegű, vissza nem térítendő támogatásban** részesülhetnek. *Újpest* önkormányzata **bérlakást** is biztosít a tulajdonában lévő **fiatalok garzonházában**, bérleti díj ellenében vehetik igénybe. *Szigetszentmiklós Város Önkormányzata szociális rászorultság alapján nyújt támogatást a város közigazgatási területén az igénylő első lakásának vásárlására, építésére, bővítésére. Támogatásra lehet jogosult, akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének háromszorosát és vagyonuk nincs. Lakás építéséhez, vásárlásához igényelhető maximum 700.000.- Ft kamatmentes kölcsön, maximum 600.000.- Ft vissza nem térítendő támogatás, nem lakás céljára szolgáló helyiség lakássá alakításához, lakás bővítéséhez, helyreállításához, lakhatóvá tételéhez maximum 350.000.- Ft kamatmentes kölcsön, maximum 300.000.- Ft vissza nem térítendő támogatás. A támogatás vissza nem térítendő támogatás formájában kizárólag kivételes méltányosságból állapítható meg. *Sopron* Megyei Jogú város önkormányzata a **fiatal családok lakáshoz jutását elősegítő „Otthonteremtő Program”** bevezetéséről döntött **szociális rászorultság alapján a 40. életévét be nem töltött személyek részére.** Támogatást *Sopron* város területén lakást építő vagy vásárló személy igényelheti, ha legalább 5 éve bejelentett lakóhelye, tartózkodási helye, vagy munkahelye van *Sopronban*, ha családjában az egy főre jutó havi jövedelem a kérelem benyújtását megelőző három hónapban nem haladta meg az öregségi nyugdíj*

mindenkori legkisebb összegének háromszorosát. Népjóléti Bizottság dönt a támogatás összegéről, melynek felső határa 500.000.- Ft. Az önkormányzat a támogatás összegének erejéig a támogatással megszerzett ingatlanra a támogatási megállapodás aláírása napjától számított 5 év időtartamra jelzálogjogot jegyeztet be az ingatlan-nyilvántartásba.

A **Jászberény** Városi Önkormányzat is biztosít letelepedést célzó otthonteremtési támogatást az *otthonteremtés önkormányzati támogatásáról szóló 20/2012. (IV. 12.) önkormányzati rendelet alapján.*

II. 4. Ösztöndíjak

Az ösztöndíj biztosításával a települési önkormányzat célja: az ösztöndíjban részesülő diák vállalja, hogy tanulmányai befejezését követően, legalább meghatározott időtartamon keresztül, tudása, szakmai ismeretei, tapasztalata révén segítséget nyújt, közreműködik a települési önkormányzat feladatainak eredményes ellátásában az ifjúság, a város lakossága érdekében, letelepedik a településen, ott fog munkát vállalni.

Újpest önkormányzata diákösztöndíj-rendszert működtet. Az ösztöndíj évente, pályázat útján nyerhető el. A kiváló tanulmányi eredményt elérő diákok tanulmányi ösztöndíjban, a művészetek vagy a sport területén kiemelkedően tehetségesek Sport, Alkotóművészeti, Előadó-művészeti diákösztöndíjban részesülhetnek. **Budapest V. kerületi önkormányzat:** Szociális tanulmányi ösztöndíjat biztosít a tanév időtartamára alap- és középfokú oktatási intézmény nappali tagozatán legalább jó tanulmányi eredménnyel tanuló részére. Jogosult az általános iskola negyedik osztályát elvégzett, középiskola nappali tagozatán tanuló legfeljebb 23. életévének betöltéséig, ha legalább jó a tanulmányi átlaga és családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200%-át, a gyermeket egyedül nevelő szülő esetén 250%-át. Az ösztöndíj legmagasabb összege havonta 7.125.- Ft.

Budapest Főváros II. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete 2000-ben döntött tanulmányi ösztöndíj alapításáról, majd 2015-ben új rendelkezéseket állapított meg a kerületben bejelentett lakóhellyel rendelkező, köznevelési intézmény 7-13. évfolyam nappali tagozatán tanuló azon diákok részére, akiknek a tanulmányi átlaga legalább 4,7, illetve 4,0 és a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 300%-át. Az ösztöndíjat pályázati úton lehet elnyerni, egy tanulmányi évre szól, időtartama legfeljebb 10 hónap. Havi összege 5.000.- Ft-tól 10.000.- Ft-ig terjedhet.

Budapest Főváros XXIII. kerület Soroksár Önkormányzat Képviselő-testülete a kiemelkedően tehetséges fiatalok tanulmányainak anyagi támogatására **Soroksári Tanulmányi Ösztöndíjat** alapított. Az ösztöndíjat évente egy középiskolában tanuló, és egy egyetemen vagy főiskolán tanuló olyan diák kaphatja, aki az elbíráláskor a kerület közigazgatási területén legalább két éve bejelentett állandó lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen Soroksáron él, tanulmányi átlaga legalább 4,0. A diploma megszerzését követően az ösztöndíjban részesült pályázónak Soroksár lehetőség szerint munkalehetőséget biztosít a kerületben. Az ösztöndíj mértéke: a felsőoktatásban tanulók részére 50.000.-Ft/hó, a középiskolai tanulmányokat folytató tanulók részére 25.000.-Ft/hó. A szorgalmi időszak tartamára, azaz 10 hónapra folyósítható. **Szombathely** Megyei Jogú Város Önkormányzata a felsőoktatásban nappali tagozaton tanulmányokat folytató, valamint az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképesítést szerző szombathelyi fiatalok számára a **Szombathelyhez történő kötődés erősítése, a tanulmányok ideje alatt felmerülő költség enyhítése és a szombathelyi hiányszakmákban az utánpótlás biztosítása céljából „Szombathely visszavár” tanulmányi ösztöndíjat alapított. Sopron** Megyei Jogú Város **Széchenyi István Tanulmányi Ösztöndíjat** alapított.

A **Jászberény** Városi Önkormányzat a képzett munkaerő meglétének elősegítésére irányuló képzési támogatás keretében ösztöndíjat biztosít a **Szakképzési Ösztöndíj Programról szóló 49/2013. (XII. 12.) rendelete** szerint, valamint a hátrányos szociális helyzetű tanulókat ösztöndíjban részesíti a **„Bursa Hungarica” Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat elbírálásának szabályairól szóló 28/2005. (IX. 16.) önkormányzati rendelet** szerint.

II.5. Város kártya: Az adott településen állandó lakóhellyel, tartózkodási hellyel rendelkező lakosok részére kedvezményekre jogosító kártyát bocsát ki a települési önkormányzat. Kedvezmény lehet: az önkormányzat, önkormányzati intézmény, önkormányzat tulajdonosi részesedésével működő

gazdasági társaság által nyújtott egyes térítéses lakossági szolgáltatás kedvezményes igénybevétele, belépőjegyek kedvezményes vásárlása, valamint a kártyarendszerbe belépett, kedvezményt nyújtó szervezeteknél kedvezményes vásárlási és szolgáltatás igénybevételi lehetőségek. *Újpest kártya, Szeged kártya, Nyíregyháza: Szent Márton kártya, Szombathely: Szent Márton kártya.*

II.6. Lokálpatriotizmus erősítése: Szentendre Város Önkormányzata a lokálpatriotizmus erősítéséről szóló rendelete szerint köszönti a gyermek születésekor a szentendrei lakos gyermeket és törvényes képviselőit, iskolakezdekőkor a szentendrei általános iskolákban első évfolyamot kezdő gyermeket és törvényes képviselőit, érettségi vizsga alkalmával a szentendrei középiskolákban érettségiző tanulókat, házasságkötéskor a Szentendrén házasságot kötő személyeket, a szentendrei lakost 50. életévének betöltésekor, valamint ezt követően 5 évente, az újonnan Szentendre városába költöző lakost a szentendrei lakcím létesítését követően. A köszöntés emléklappal, kis értékű, városi arculati elemekkel ellátott ajándéktárgyak átadásával, üdvözlőlappal és városi tájékoztató kiadványok átadásával történik.

II.7. Szépkorúak támogatása: Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata a *soproni idősök város általi megbecsülésének jeleként*, jövedelmi és vagyoni feltételekre tekintet nélkül *alanyi jogon pénzbeli támogatást nyújt települési támogatás keretében a 90, 95, 100 és 100 éves kor feletti személyeknek.* A támogatás összege a 90. és a 95. életévüket betöltő személyek esetén 20.000.- Ft, 100 éves kortól minden évben 50.000.- Ft. **Érd Megyei Jogú város önkormányzata** települési támogatás keretében *jövedelemkiegészítő támogatást nyújt a századik életévüket elérő személyek részére alanyi jogon.* A támogatás mértéke havonta az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegével azonos.

III. A munkába való visszatérést, eltartottakról gondoskodást támogató intézményrendszer szerepe

Az intézményi ellátások hozzájárulhatnak az ingázó nappali népesség megtartásához, idetelepülésük előmozdításához.

- **Az eltartott gyermekek napközbeni ellátása Jászberényben** - mint a munkába való visszatérést segítő lehetőség - bölcsődében, családi bölcsődékben, óvodákban megoldott. A **Jászberényi Család- és Gyermekjóléti Központ** gondoskodik városunkban a gyermekjóléti szolgáltatásról, mint alapellátásról, hogy - szükség esetén - hozzájáruljon a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kiemelt veszélyeztetettség megszüntetéséhez. A gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. Az önkormányzat fenntartásában működő **Jászberény Városi Önkormányzati Bölcsőde és Védőnői Szolgálat** bölcsődei intézményegysége 62 férőhelyen biztosítja a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását. Az intézmény munkatársainak **célja:** a **gyermeket nevelő, gyermeket váró családok segítése.** A bölcsődei gondozásért a gyermek törvényes képviselőjének nem kell térítési díjat fizetnie, ha a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó rendszeres havi jövedelem nem haladja meg a 110.225.- Ft-ot. A Jászberényben munkát vállaló nem jászberényi lakosok számára kedvező, hogy Jászberényben bizonyos ellátások, szolgáltatások ellátási területe nem kizárólag települési, hanem kistérségi vagy megyei szintű, mivel lakóhelyükön nem működnek ezen szolgáltatások, melyek azonban lényegesen megkönnyítik, segítik mindennapjaikat. A gyermekvédelmi törvény 94. § (5a) bekezdése szerint a települési önkormányzat által fenntartott bölcsőde a szolgáltatói nyilvántartásban szereplő férőhelyszáma legfeljebb 15%-áig az ellátási területén kívül lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező gyermek ellátását is biztosíthatja, feltéve, hogy az ellátási területén lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező valamennyi bölcsődei ellátást igénylő és arra jogosult gyermek ellátását biztosítani tudja. A nemzeti köznevelésről szóló törvény rögzíti, hogy a köznevelési alapfeladatok ellátásáról az állam gondoskodik, kivétel az óvodai nevelés, melyről a települési önkormányzat intézmény alapítása és fenntartása révén gondoskodik. Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény.

- **Az idős, demens, mozgáskorlátozott, fogyatékkal élő személyekről, alapellátásban gondozható pszichiátriai betegek ellátásáról való gondoskodás Jászberényben a szociális alapszolgáltatások és a szakosított ellátás keretében** a Jászberény Városi Önkormányzat fenntartásában működő Szent Ferenc Egyesített Szociális Intézmény útján biztosított. Az alapszolgáltatások útján az önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. A szociális alapszolgáltatások közül: tanyagondnoki szolgáltatást, étkeztetést, házi segítségnyújtást, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, pszichiátriai betegek részére nyújtott közösségi alapellátást, támogató szolgáltatást, időskorúak, demens személyek, fogyatékkal élő személyek nappali ellátását. Szakosított ellátásként ápolást, gondozást nyújtó intézményben – idősek otthona – biztosított az időskorúak bentlakásos ellátása. A szociális törvény rendelkezik arról, hogy a települési önkormányzat köteles biztosítani az étkeztetést, házi segítségnyújtást, családsegítést, nappali ellátást, melyek elsősorban Jászberény város közigazgatási területére kiterjedően működnek, kivéve a fogyatékkal élő személyek részére nyújtott nappali ellátás, ahol a Fogyatékkal élők klubjának ellátási területe a Jászberényi kistérség. A kötelezően biztosítandó alapszolgáltatásokon túl működik önként vállalt feladatként: tanyagondnoki szolgáltatás egy jászberényi külterületi körzetben, „Naplemente” Idősek Otthona szakosított ellátásként Jász-Nagykun-Szolnok megye ellátási területtel, Jászberényi kistérség ellátási területtel a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás, pszichiátriai betegek közösségi alapellátása. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás állami feladat, vállalkozási szerződés alapján gondoskodik az intézmény ezen ellátásról. A feladatok ellátása az intézmény több telephelyén történik.

- **Egészségügyi alapellátás:** Jászberényben a lakosság egészségügyi alapellátása - mint kötelező önkormányzati feladat - 13 felnőtt háziorvosi, 5 házi gyermekorvosi, 6 fogorvosi körzetben biztosított. A területi és az iskola védőnői ellátást a Védőnői Szolgálat mellett vállalkozó ifjúság orvos és iskola védőnők együttesen nyújtják. Az üres házi gyermekorvosi és védőnői körzetekben az ellátás helyettesítéssel megoldott.

- **Gyermekek átmeneti otthoni ellátása** az intézményfenntartó Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulásával kötött ellátási szerződés útján biztosított.

IV. Összegzés

A Hivatal tájékoztatása szerint Jászberény állandó népessége a 2017. augusztus hó 31. napjával lezárt adatok szerint 26 346 fő, a múlt év végén 26 341 fő volt, tehát nem csökkent Jászberény állandó népessége. A népességfogyás mértéke a 2011 és a 2016 közötti időszakot tekintve megyei szinten 4.4%, Jászberény lakónépessége kisebb mértékben 3.1%-kal csökkent. A népességfogyást az okozza, hogy a születéseknek a halálozásénál kisebb a száma, és a népesség számának csökkenését e természetes fogyás mellett a vándorlási veszteség tovább növelheti.

A Hivatal tájékoztatása szerint a 2016. december 31.-i adatok alapján Jászberény állandó népessége 26 341 fő (12611 férfi, 13730 nő), 49 fővel kevesebb az egy évvel korábbi adatokhoz képest (+134 férfi, -183 nő), **lakónépessége** – figyelemmel arra, hogy 1290 fő állandó lakos más településen rendelkezett tartózkodási hellyel, 1471 személy rendelkezett jászberényi tartózkodási hellyel - **26522 fő** (12681 férfi, 13841 nő), 79 fővel kevesebb (+112 férfi, -191 nő). A külterületi állandó népesség 2228 fő (1167 férfi, 1061 nő), 3 fővel kevesebb (-12 férfi, +9 nő), külterületi lakónépesség 2351 fő (1221 férfi, 1130 nő), 11 fővel kevesebb (-18 férfi, +7 nő). **A múlt évben 225 gyermek született és – a jászberényi állandó lakosok közül - 386 fő hunyt el, a természetes népességfogyás – 161 fő, a 2015. évben 245 gyermek született és 409 fő hunyt el, ekkor a természetes fogyás – 164 fő volt.**

A múlt év végén Jászberény állandó lakosainak (26 341 fő) 52%-a (13 730 fő) nő, 48%-a (12 611 fő) férfi, de ez az arány a város külterületét tekintve megfordul, a külterületi állandó lakosság (2228 fő) 52%-a férfi (1167 fő), 48%-a (1061 fő) nő. 2015. december hó 31. napján Jászberény állandó lakosainak (26 390 fő) 53%-a volt (13 913 fő) nő, 47%-a (12 477 fő) férfi, a külterületi állandó lakosság (2231 fő) 53%-a férfi (1179 fő), 47%-a (1052 fő) nő.

Az adott tárgyévi teljes állandó népességhez viszonyítva a **gyermekkorúak** (0-14 év) 2015. évi aránya a múlt év végére **13.6%-ról** (3583 fő) **13.7%-ra** (3609 fő) emelkedett, az **aktív korú népesség** aránya **58.6%-ról** (15457 fő) **58. %-ra** (15268 fő) csökkent úgy, hogy körükben a **fiatal felnőttek** (15-39 év) aránya **30.6%-ról** (8072 fő) **29.7%-ra** (7825 fő) csökkent, míg a **középkorúaké** (40-59 év) **28%-ról** (7385 fő) **28.3%-ra** (7443 fő) emelkedett, az **időskorúak** (60 éves és idősebb személyek) aránya **27.8%-ról** (7350 fő) **28.3%-ra** (7464 fő) szintén emelkedett.

A várható élettartam folyamatos emelkedése miatt a társadalom elöregedése tapasztalható. A KSH adatai szerint Jász-Nagykun-Szolnok megyében a születéskor várható átlagos élettartam a múlt évben a nőknél 78.18 év, a férfiaknál 70.98 év, az átlagéletkor a nőknél 44.8 év, a férfiaknál 40.5 év volt.

A népességet érintő változások hátterében társadalmi folyamatok állnak, amelyek hatásaként csökkenhet/emelkedhet egy adott területen élő népesség száma. A népességfogyás mérséklését segíthetik az állami és a települési szinten biztosított (összetett rendszerben működő) támogatási formák, az eltartottakról való gondoskodást támogató intézményrendszer fenntartása, fejlesztése, személyi és tárgyi feltételeinek biztosítása. A döntően pályázati forrásból megvalósuló, kiadások csökkentésére irányuló fejlesztések előmozdíthatják a költséghatékony működést, csökkentve ezáltal a fenntartóra és a szolgáltatást igénybevevőkre háruló díjfizetési terhet. A működés költségeit biztosító bevételi lehetőség hárompillérű, az állami támogatás mellett a fenntartó önkormányzat által biztosított költségvetési forrás és az ellátottak által fizetett térítési díjak jelentik a forrást.

A folyamatosan változó állami támogatási rendszer - szocpol, CSOK, életkezdési támogatás, lakhatási támogatás - szükségessé teszi az önkormányzati szintű támogatások folyamatos felülvizsgálatát összhangban a mindenkor hatályos jogszabályi rendelkezésekkel.

Szükséges az önkormányzati támogatási rendszer folyamatos felülvizsgálata, esetleges bővítése, kiterjesztése a rendelkezésre álló forrás függvényében figyelemmel arra, hogy a letelepedést döntően meghatározhatja a megélhetést biztosító munkalehetőség, az eltartottak elhelyezését biztosító, támogató intézményrendszer és a hozzáférhető egészségügyi ellátás megléte. A rendeleti szintű szabályozásnak köszönhetően bekövetkezett pozitív irányú változások segíthetik a népesség megtartását, az elvándorlás mérséklését, a letelepedést, kedvező irányba befolyásolhatják a gyermekvállalási hajlandóságot.